

KOP SOĻĪ

“Konfidencialitāte ir darba pienākums.”

14. lpp.

Ritma Egle,
tulks

JANVĀRIS 2020 | #1 (1112) | WWW.LNS.LV

7. lpp.

RĪDZINIEKIEM ZĪMJU VALODĀ PIEEJAMA INFORMĀCIJA PAR PAŠVALDĪBAS INSTITŪCIJĀM

No 2020. gada rīdziniekiem vairākās tīmekļa vietnēs ir pieejama informācija zīmju valodā par Rīgas pašvaldības institūcijām un to sniegtajiem pakalpojumiem. Informatīvais videomateriāls tapis ar Sabiedrības integrācijas programmas finansiālu atbalstu, sadarbojoties Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentam ar Latvijas Nedzirdīgo savienības Rehabilitācijas centru un Rīgas pašvaldības institūcijām.

11. lpp.

“4. STUDIJA” UN “PASAULES PANORĀMA” AR TULKOJUMU ZĪMJU VALODĀ

No 2020. gada Latvijas Televīzija paplašina nedzirdīgajiem skatītājiem pieejamā satura klāstu – tam pievienojušies raidījumi “4. studija” un “Pasaules panorāma”.

13. lpp.

“DVĒSEĻU PUTENIS” PIEEJAMS ARĪ CILVĒKIEM AR DZIRDES TRAUČĒJUMIEM

Filma ar speciāli pielāgotiem subtitriem nosūtīta visiem Latvijas pašvaldību kinoteātriem. LNS reģionālās biedrības tiek aicinātas savu pilsētu kinoteātros interesēties, kad filma tiks izrādīta ar subtitriem latviešu valodā.

KOPSOLĪ LASIET

2. – 3. OFICIĀLĀS VĒSTIS

- LNS vadības kalendārs
- LNS Domes lēmumi
- LNS valdes lēmumi
- Pasaules Nedzirdīgo federācijas un Eiropas Nedzirdīgo savienības ziņas

4. – 5. SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Valsts budžeta apmaksāti pakalpojumi un tehniskie palīgīdzekļi

6. – 7. AKTUĀLI

Dūmu detektoru obligāti – pašreizējā situācija, gaidot lielāku valsts atbalstu

7. – 8. PIEEJAMĪBA

- Rīdziniekiem zīmju valodā informācija par pašvaldības institūcijām
- “Supernova” zīmju valodā LTV 7. kanālā
- Tilts starp dzirdīgo un nedzirdīgo pasauli — Ritma Egle

9. NUMURA INTERVIJA

Arta Birzniece-Siliņa —
LNS Gada cilvēks 2019

10. – 11. BIEDRĪBU ZIŅAS

12. – 13. SOCIĀLIE PAKALPOJUMI UN AKTUĀLI

- Dienas centra “Rītausma” ziņas
- No 2020. gada vairāk LTV raidījumu ar tulkojumu zīmju valodā
- Valmieras Gaujas krasta vidusskolas – attīstības centra aktualitātes
- “Dvēseļu putenis” pieejams arī cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem

14. – 15. IESKATS VĒSTURĒ PIEMINOT GODA BIEDRUS

- Janvāris LNS vēstures lappusēs
- Konkursa “LNS – 100” 2. kārtas jautājumi
- Mūžībā aizgājis LNS Goda biedrs Francis Mauriņš
- Mūžībā aizgājusi LNS Goda biedre Ļubova Makuža

15. SPORTA ZIŅAS

Zane Embrekte — 2019. gada labākā sportiste

16. DAŽĀDI

- Biedrību pasākumu plāns
- Jubilāri
- Līdzjūtības
- Pateicības

VADĪBAS KALENDĀRS

Sākoties jaunajam 2020. gadam LNS vadībai, darbi nav gājuši mazumā, ir uzsākts intensīvs darbs pie gatavošanās biedrības simtgades pasākumam, kurš notiks šī gada 30. maijā. Tuvākajā laikā būs plašāka informācija par pasākuma norisi.

2. JANVĀRĪ

LNS viceprezidente Inese Immure sniedza interviju Latvijas Radio 1 raidījumā "Kā labāk dzīvot" par dūmu detektoriem cilvēkiem ar dzirdes zudumu. Raidījumā piedalījās arī Valsts Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Ugunsdrošības uzraudzības pārvaldes priekšnieks Dzintars Lagzdiņš un to tulkoja Andris Ķirsons. Raidījuma ierakstu ar tulkojumu zīmju valodā var apskatīt www.ej.uz/KLDzDetektoru

I. Immure kopā ar D. Lagzdiņu, A. Ķirsonu un raidījuma vadītāju K. Lapiņu

2. UN 6. JANVĀRĪ

LNS prezidente Sandra Gerenovska pie notāra tikās ar Kandavas ielas 27, Rīgā (k/c "Rītausma") zemesgabala līdzīpašnieci Renāti Romanovsku par zemesgabala sadalīšanu atsevišķos īpašumos un nostiprināšanu Zemesgrāmatā.

LNS 2016. gadā no R. Romanovskas nopirka Kandavas ielā 27, Rīgā domājamo daļu 0,6504 ha platībā, pirkuma līgumā atrunājot pušu atbildību par kopīpašuma apsaimniekošanu. 2019. gadā LNS no Rīgas domes saņēma rēķinu par zemes nodokli, tai skaitā arī par zemesgabala domājamo daļu (auto stāvvietā), kas bija R. Romanovskas rīcībā, un kuram kā komercdarbības objektam, bija paaugstināta nodokļa likme. Zemes nodoklis par visu zemesgabalu bija sadalīts proporcionāli katra īpašnieka rīcībā esošajai domājamo daļai. LNS tas nebija izdevīgi, tāpēc steidzami bija jāuzsāk kopīpašuma izbeigšanas procedūra, noformējot kat-

ram zemesgabalam atsevišķas īpašumtiesības. Šobrīd visas procedūras par zemesgabala sadalīšanu Kandavas ielā 27, Rīgā ir pabeigtas, un 21. janvārī LNS saņems Zemesgrāmatas apliecību par īpašumtiesību nostiprinājumu.

6. JANVĀRĪ

LNS prezidente kopā ar LNS viceprezidenti I. Immuri rīkoja sapulci par biedrības laikraksta "Kopsoli" saturu. Sapulcē piedalījās korespondents Zigmārs Ungurs, viceprezidente Brigita Lazda, eksprezidents un valsts pasūtījuma nodaļas vadītājs Edgars Vorslovs, LNS Rehabilitācijas centra valdes locekle Lilita Janševska, LNS domes loceklis Ivars Kalniņš, LNS projektu nodaļas vadītājas vietniece Karīna Pavlova un LNS jauniešu centra padomes loceklis Pauls Kalniņš. Sapulcē tika uzklauts katra dalībnieka viedoklis un apkopoti priekšlikumi. Šādas kopīgas tikšanās tiek plānotas katra mēneša sākumā.

11. JANVĀRĪ

viceprezidente I. Immure pēc Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas (LNSF) ielūguma piedalījās Latvijas gada balvas nedzirdīgo sportā 2019 pasniegšanas ceremonijā.

15. JANVĀRĪ

Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentā iesniegts projekts "Integrācija: izpratne, attieksme, līdzdalība". Projekts paredz veicināt nedzirdīgu cilvēku integrāciju Rīgas pilsētā un sekmēt saliedētas sabiedrības veidošanos, sniedzot atbalstu 100 cilvēkiem ar dzirdes invaliditāti viņu sabiedriskās līdzdalības paaugstināšanā, izpratnes veicināšanā par integrācijas procesiem un individuālo prasmju paaugstināšanā t.sk. līdzdarbojoties LNS simtgades jubilejas svinību sagatavošanā un norisē. ●

PĀRSKATS PAR LNS DOMES LĒMUMIEM

2019. gada 14. decembrī notika Latvijas Nedzirdīgo savienības Domes sēde, kurā tika izskatīti un pieņemti lēmumi vairākos jautājumos.

LNS Dome nolēma:

1) apstiprināt **LNS 2019. gada budžeta** 2. grozījumus ar ieņēmumu daļu 2 797 350 EUR un izdevumu daļu 2 881 953 EUR. Plānotais atlikums uz 1.01.2020 – 221 314 EUR;

2) par LNS revidentu iecelt SIA „Auditorfirma „Grāmatvedis”” zvērināto revidentu Jāni Mežielu ar pilnvaru termiņu līdz 2020. gada 31. martam. Jānis Mežiels vei-

cis LNS 2016., 2017. un 2018. gada pārskata revīziju.

3) apstiprināt sekojošu **iestāšanās, biedra naudas apmēra un maksāšanas kārtību 2020. un 2021. gadā:**

- LNS biedra naudas maksas apmērs 2020. un 2021. gadā noteikts 6,00 EUR;

- Biedra nauda par tekošo gadu jāsamaksā līdz tekošā gada 30. septembrim;

- Noteikt biedra naudas apmēru LNS Goda biedriem, 1. grupas invalīdiem un tiem LNS biedriem, kuri uz tekošā gada 1. janvāri sasnieguši 75 gadu vecumu – 0,00 EUR. Šī prasība neattiecas uz tiem biedriem, kuriem samazināta biedra nauda – 0,00 EUR jau ir noteikta līdz 2019. gada 31. decembrim;

- Atļaut LNS reģionālo biedrību valdēm izskatīt jautājumu par biedra naudas maksas samazināšanu atsevišķos izņēmuma gadījumos;

- Soda nauda par biedra naudas nesavlaicīgu maksāšanu:

- biedriem, kuri nav samaksājuši biedra naudu līdz tekošā gada 30. septembrim, soda nauda no 1. oktobra - 1,00 EUR;

- biedriem, kuri nav samaksājuši biedra naudu līdz tekošā gada 31. decembrim, no nākamā gada 1. janvāra – 2,00 EUR.

- LNS biedriem, kuriem ar LNS DOMES lēmumu ir samazināta biedra naudas maksa, ir tiesības patstāvīgi lemt par tā maksāšanu.

- Noteikt iestāšanās naudu LNS 1,00 EUR, atkārtotas iestāšanās gadījumā – 2,00 EUR, obligāti jānomaksā parāds par biedra naudu, ja tāds ir bijis par to laiku, kad bija LNS biedrs un nenomaksāja biedra naudu līdz izslēgšanai vai izstāšanai no LNS.

- Noteikt LNS biedra apliecības maksu 2,00 EUR apmērā.

4) apstiprināt ar 2020. gada 1. janvāri **LNS valdes priekšsēdētāja/prezidenta darba samaksu** valstī esošā 4 minimālo algu apjomā LNS valdes priekšsēdētāja – prezidenta darba apmaksas apjomu. Līdz šim saskaņā ar LNS Domes 2006. gada marta lēmumu Nr. 3–1 valdes priekšsēdētāja/prezidenta darba samaksa noteikta 5 valstī noteikto minimālo algu apjomā.

5) apstiprināt **LNS 2020. gada budžetu** ar 3 027 320 EUR ieņēmumu daļā un ar 2 985 235 EUR izdevumu daļā. Ieņēmumu un izdevumu starpība – 42 085 EUR. Plānotais atlikums uz 1.01.2021. 263 399 EUR. ●

—Informācija no
Pasaules Nedzirdīgo federācijas
mājaslapas

ANO MAZĀKUM- TAUTĪBU FORUMA 12. SESIJA

Pasaules Nedzirdīgo federācija (World Federation of the Deaf – WFD) aktīvi piedalījās ANO foruma par minoritāšu jautājumiem 12. sesijā. WFD valdes locekle Viktorija Meninga (Victoria Manning) bija pirmā nedzirdīgā persona, kura šajā forumā oficiāli piedalījās paneldiskusijā. Starp daudziem WFD ieteikumiem viens no svarīgākajiem bija tas, ka valdībām nekavējoties ir jāatzīst valsts zīmju valoda un jāievieš tiesību akti, lai nodrošinātu nedzirdīgajiem izglītojamajiem pieeju zīmju valodas videi.

WFD priekšsēdētājs Džozefs Dž. Marijs (Joseph J. Murray) piedalījās pasākumos kopā ar Starptautisko mazākumtautību tiesību grupu (Minority Rights Group International – MRGI) un Austrijas pastāvīgo pārstāvniecību, aktualizējot nedzirdīgo cilvēku lingvistiskās vajadzības humanitārajās krīzes situācijās. WFD pateicās MRGI par atbalstu tā dalībai forumā un pasākumos.

WFD sniedza arī paziņojumu no zāles, vēl vairāk uzsverot nepieciešamību radīt starptautisku nedzirdīgu cilvēku, to skaitā arī sieviešu un meiteņu, kā lingvistiskas minoritātes atpazīšanu, jo tā ietverta ikvienā kultūras un etniskajā grupā visā pasaulē.

Mazākumtautību forums noslēdzās ar ANO neatkarīgā eksperta Fernanda de Verenesa (Fernand De Varennes) paziņojumu, kurā viņš atkārtoti uzsvēra, ka nedzirdīgo kopienas ir lingvistisko minoritāšu kopienas. Šis paziņojums tika uzņemts ar jūsmīgiem aplausiem. ●

LNS VALDES LĒMUMI

2019. gada 18. decembra valdes sēdē tika izņemti vairāki jautājumi.

1) Par SIA „LNS Surdotehniskās palīdzības centrs” 2019. gada budžeta grozījumiem Valde nolēma:

- saskaņot SIA „LNS Surdotehniskās palīdzības centrs” 2019. gada aktualizēto budžeta projektu ar kopējo ieņēmumu daļu 1 803 812,00 EUR un kopējo izdevumu daļu 1 690 356,89 EUR apmērā.
- SIA „LNS Surdotehniskās palīdzības centrs” valdes priekšsēdētājam Inesei Immurei izmaksāt Ziemassvētku prēmiju 75 % apmērā no darba algas.

—Informācija no Eiropas Nedzirdīgo savienības mājaslapas

IKGADĒJĀ EIROPAS DIENAS KONFERENCE CILVĒKIEM AR ĪPAŠĀM VAJADZĪBĀM

Tā notika 2019. gada 28.–29. novembrī Briselē. Šajā konferencē Eiropas Nedzirdīgo savienības (The European Union of the Deaf – EUD) pārstāvji piedalījās paneldiskusijā EDPD 2019, kurā galvenā uzmanība tika veltīta Eiropas stratēģijas attīstībai no 2010. līdz 2020. gadam cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Konferences dalībnieki apsprieda paveikto šajā jomā (2010–2020), kā arī prezentēja savu vīziju nākamajai desmitgadei.

Otrajā paneldiskusijā EUD izpilddirektors Marks Vītlījs (Mark Wheatley) uzsvēra, ka, izstrādājot jauno Eiropas stratēģiju cilvēkiem ar īpašām vajadzībām no 2020. līdz 2030. gadam, vajadzētu paust skaidru apņemšanos pilnībā īstenot ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām (The United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities – UNCRPD) un šīs ANO komitejas ieteikumus, Eiropas Savienības sociālo tiesību pilāra principus un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus. Tika arī uzsvērts, ka, izstrādājot jauno stratēģiju, jāņem vērā dažādas pieejamības perspektīvas (piemēram, nedzirdīgo pieejamības perspektīva), tas ir, jāveicina darbības, kas nodrošinātu ne tikai fizisko pieejamību, bet arī informācijas, zināšanu un saziņas pieejamību

visiem cilvēkiem.

Kā stratēģijas mērķi izvirzīt arī sociālās nodrošinājuma sistēmas koordinācijas veidošanu ekonomiski aktīvām personām ar īpašām vajadzībām visā Eiropas Savienībā un pārvietošanās brīvības nodrošināšanu ikvienam. Turklāt jaunajā stratēģijā jāuzsver, ka digitalizācijai un mākslīgā intelekta attīstībai jāaptver cilvēki ar īpašām vajadzībām un tā uzskatāma par iespēju realizēšanas līdzekli. Jaunajā stratēģijā galvenā uzmanība būtu jāpievērš digitālajai prasmju pilnveidošanai cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, jāizmanto šķērsvirziena pieeja un jāietver dažādu dzimumu, vecu cilvēku un bērnu perspektīvas.

Otrajā dienā dalībnieki pārrunāja, kā cilvēkiem ar īpašām vajadzībām veicināt iespēju nodarboties ar sportu. Diskusijas dalībnieki bija vienisprātis, ka šiem cilvēkiem sports dzīvē ir ļoti nozīmīgs, tāpēc ir nepieciešams daudz lielāks finansiālais atbalsts dažādām iniciatīvām, kas veicina viņu līdzdalību sportā. EUD priekšsēdētājs Marku Jokinens (Markku Jokinen) uzsvēra, ka Nedzirdīgo olimpiskās spēles ir ļoti nozīmīgas nedzirdīgo kopienai, un vēlējās uzzināt, kā Eiropas Komisija tās varētu atbalstīt. ●

2) Par SIA „LNS Surdotehniskās palīdzības centrs” 2017. gada peļņas sadali un dividenžu izmaksas kārtību Valde nolēma:

- no „LNS Surdotehniskās palīdzības centra” peļņas līdz 2017. gadam (ieskaitot) 129 131 EUR sadalīt dividendēs.
- Vienīgā dalībnieka – LNS norēķinu kontā ieskaitīt 17 000 EUR – līdz 2020. gada 31.martam un 22 131 EUR līdz 2020. gada 31. decembrim.

3) Par SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” (RC) 2019. gada budžeta grozījumiem Valde nolēma:

- saskaņot RC 2019. gada aktualizēto budžeta projektu ar kopējo ieņēmumu daļu 1 019 445,13 EUR un kopējo izde-

vumu daļu 1 002 361,75 EUR.

- Atļaut SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” valdes loceklim Lilitai Janševskai izmaksāt Ziemassvētku prēmiju 75 % apmērā no darba algas.

4) Par Latvijas Nedzirdīgo savienības (LNS) simtgades jubilejas logo Valde, pēc vairāku iesniegto ideju izvērtēšanas, apstiprināja LNS 100-gades logo.

5) Par Ziemassvētku prēmijas izmaksu LNS kapitālsabiedrību valdes locekļiem Valde nolēma: atļaut SIA „LNS nekustamie īpašumi” valdes loceklim Guntaram Pāvelam un SIA „LNS DANE” valdes loceklim Ritai Oniani izmaksāt Ziemassvētku prēmiju 75 % apmērā no darba algas. ●

—Teksts: Edgars Vorslovs, valsts delegēto sociālo pakalpojumu nodaļas vadītājs Foto: Reinis Fjodorovs

VALSTS BUDŽETA APMAKSĀTIE PAKALPOJUMI UN TEHNISKIE PALĪGLĪDZEKĻI

Šajā rakstā iepazīstināšu ar tendencēm valsts apmaksāto surdotulka un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, kā arī tehnisko palīglīdzekļu

nodrošināšanā 2007.–2019. gadā un 2020. gada prognozēs.

SURDOTULKA PAKALPOJUMI

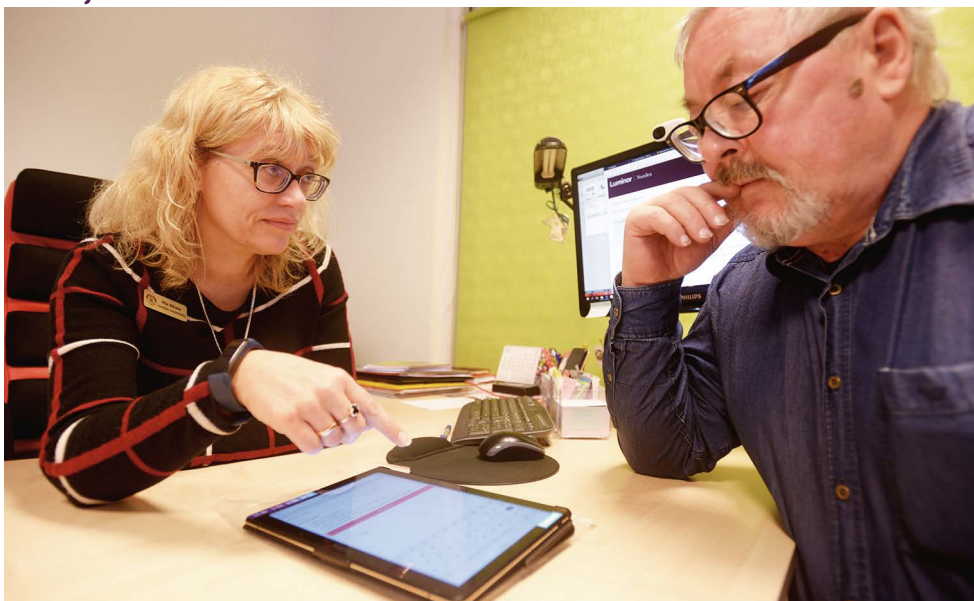
Surdotulka pakalpojumiem, kas tiek iedalīti divos veidos – profesionālās izglītības programmas apgūvē un saskarsmes nodrošināšanā ar citām personām –, visus šos gadus ir bijis nemainīgs bāzes finansējums, kura ietvaros ir izdevies nodrošināt visus klienta pieprasījumus pēc šiem pakalpojumiem. Tabulā “Surdotulka pakalpojumi” parādīti galvenie dati par pakalpojumu apjomu.

Analizējot 1. tabulā publicētos datus, var secināt, ka 2019. gadā mazāk klientu ieguvuši profesionālo pamata, vidējo vai augstāko izglītību, toties vairāk klientu izmantojuši tulka pakalpojumus ikdienas saskarsmē ar citām personām.

Prognoze 2020. gadam – no 1. janvāra tulka pakalpojums profesionālās izglītības ieguvei ir piešķirts 27 klientiem, profesionālās izglītības diplomu plāno iegūt pieci klienti. Pieņemot, ka skolu absolventi pēc pamata vai vidējās izglītības ieguves izvēlēsies arī apgūt kādu no profesijām, klientu skaitam nebūtu jāsamazinās. Gadu no gada arvien vairāk klientu izmanto tulka pakalpojumus saskarsmē ar citām fiziskām vai juridiskām personām; no 1. janvāra pakalpojums ir piešķirts 1554 klientiem. Turpinoties pašreizējai tendencei, var prognozēt, ka ar esošo bāzes finansējumu 405 448.28 EUR nebūs iespējams nodrošināt visus pieprasījumus pēc šī pakalpojuma.

SOCIĀLĀS REHABILITĀCIJAS PAKALPOJUMI

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem bāzes finansējums visus šos gadus ir bijis nemainīgs, bet parasti gada beigās pēc LNS lūguma ticis piešķirts papildu finansējums pakalpojumu kompleksam nedzirdīgām personām ar garīgās attīstības traucējumiem vai zemu izglītības līmeni. Tā ietvaros 2019. gadā bija iespējams nodrošināt pakalpojumu sešiem

klientiem, kā arī sniegt atsevišķus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus. Tāpat katru gadu piešķirts papildu finansējums latviešu zīmju valodā adaptētas informācijas sniegšanas pakalpojumam, kura ietvaros katru gadu sagatavotas 220 videoziņas. Tabulā “Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi” parādīti galvenie dati par pakalpojumu apjomu.

Analizējot 2. tabulas datus, var secināt, ka 2019. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem arvien vairāk klientu izmantojuši sociālās rehabilitācijas pakalpojumus. Psihologa pakalpojumus izmantojis nedaudz mazāks klientu skaits.

Prognoze 2020. gadam – no 1. janvāra sociālās rehabilitācijas pakalpojumi ir piešķirti 1094 klientiem. Saglabājoties līdzšinējam bāzes finansējumam – 372 908.59 EUR –, būs iespējams nodrošināt tikai atsevišķus pakalpojumus, bet nevarēs sniegt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu kompleksu nedzirdīgām personām ar garīgās attīstības traucējumiem vai zemu izglītības līmeni. Tas no 1. janvāra ir piešķirts 64 klientiem.

TEHNISKIE PALĪGLĪDZEKĻI

Arī surdotehnisko palīglīdzekļu nodrošinājumam visus šos gadus ir bijis nemainīgs bāzes finansējums, bet parasti gada beigās pēc LNS lūguma ticis piešķirts papildu finansējums, kurš deva iespēju nodrošināt lielāku tehnisko palīglīdzekļu apjomu.

Tabulā “Tehniskie palīglīdzekļi” atspoguļoti dati par izsniegto un pielāgoto surdotehnisko palīglīdzekļu apjomu.

Analizējot 3. tabulā parādītos datus, var secināt, ka 2019. gadā salīdzinā-

jumā ar iepriekšējiem gadiem pieaudzis izsniegto tehnisko palīglīdzekļu skaits. Katru gadu palielinājies izsniegto dzirdes aparātu skaits, vienlaikus rindas uz tiem gandrīz nav mazinājušās, jo arvien lielākam skaitam klientu ir slikta dzirde un nepieciešami divi dzirdes aparāti. 2017. gadā izsniegti 1,34 dzirdes aparāti uz vienu klientu, bet 2019. gadā – jau 1,55 dzirdes aparāti. Vislielākās rindas veido klienti, kuriem nepieciešami dzirdes aparāti, – no 1. janvāra rindā gaidīja 3131 persona. Ņemot vērā, ka 2018. gada 1. janvārī rindā bija 2748 persona, var secināt, ka rinda nevis samazinājusies, bet gan nedaudz pieaugusi, lai arī pieaudzis izsniegto dzirdes aparātu skaits. 2019. gadā vidējais rindā gaidīšanas laiks dzirdes aparāta saņemšanai parasti sasniedza septiņus mēnešus, Rīgā tas bija ilgāks – 9 mēneši. Pieprasījums pēc pārējiem tehniskajiem palīglīdzekļiem tika apmierināts piecu mēnešu laikā.

Pildot šos uzdevumus 2019. gadā, LNS mēnesī izskatīja aptuveni 582 personu iesniegumus un pieņēma administratīvos aktus (lēmumu par uzņemšanu rindā tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai vai tā atteikumu) – vidēji 544 pozitīvus administratīvos aktus un 38 negatīvus administratīvos aktus.

Prognoze 2020. gadam – bāzes finansējuma ietvaros, kas 2019. gadā veidojis 1 146 010 EUR, paredzēts nodrošināt 4836 dzirdes aparātus, 15 komunikatorus, 225 savienotājvienības radio un televīzijas uztvērējiem, 150 skaņas indikatorus ar gaismas signālu un 26 ar mehānisko signālu, 208 laikrāžus ar vibrēšanas

1. SURDOTULKA PAKALPOJUMI

Pakalpojums	Gads	Klientu skaits	Sniegto pakalpojumu skaits	Sniegto pakalpojumu apjoms stundās
Pakalpojums izglītības apguves nodrošināšanai	2017	36	2 327	3 561.08
	2018	40	2 709	4 627.42
	2019	31	2 882	3 790.83
Pakalpojums saskarsmes nodrošināšanai	2017	1 230	26 380	40 425.80
	2018	1 241	27 246	40 494.95
	2019	1 259	29 057	40 642.62

2. SOCIĀLĀS REHABILITĀCIJAS PAKALPOJUMI

Pakalpojums	Gads	Klientu skaits	Sniegto pakalpojumu skaits	Sniegto pakalpojumu apjoms stundās
Latviešu zīmju valodas apmācība un pilnveide	2017	71	1 497	2 700
	2018	99	1 867	3 040
	2019	119	2 183	3 290
Radošās pašizteiksmes un saskarsmes iemaņu apguve un pilnveide	2017	367	5 009	3 073
	2018	392	5 183	3 354
	2019	376	6 483	4 299
Psiholoģiskās adaptācijas treniņi	2017	481	2 333	3 515
	2018	403	2 014	3 073
	2019	353	2 055	2 954
Palīdzība un atbalsts klienta sociālo problēmu risināšanā	2017	926	8 117	96 607
	2018	932	8 838	10 135
	2019	952	9 306	10 028

funkciju, 10 FM radiofrekvenču pārraides sistēmas, 300 digitālās vizuālās saziņas ierīces un septiņus telefonus ar pastiprinātāju.

Saglabājoties nemainīgam bāzes finansējuma un nesaņemot papildu finan-

sējumu, var prognozēt, ka strauji pieaugs gaidīšanas laiks dzirdes aparāta un skaņas indikatora ar gaismas signālu saņemšanai. Ja pašreizējie apjomi nemainīsies, 2020. gadā ar dzirdes aparātiem būs iespējams nodrošināt tikai tos, kas iestājušies rindā 2019. gadā. Tā kā no 2020. gada obligāta ir dūmu detektoru lietošana dzīvojamās telpās, strauji pieaudzis pieprasījums pēc komplekta "skaņas indikators ar gaismas signālu", jo tajā ietilpst arī dūmu detektors. Līdz 1. janvārim to bija pieprasījušas 248 personas, un joprojām tiek saņemti klientu iesniegumi. Pašlaik nevar prognozēt, ka nodrošinājums ar tehniskajiem palīglīdzekļiem būs pietiekams, atliek cerēt uz politiku izpratni par situāciju un papildu finansē-

3. TEHNISKIE PALĪGLĪDZEKĻI

Tehniskie palīglīdzekļi	Gads	Izsniegto tehnisko palīglīdzekļu skaits
Dzirdes aparāti	2017	5069 ^A
	2018	5473 ^B
	2019	6129 ^C
Dzirdes palīglīdzekļi (komunikatori)	2017	12
	2018	16
	2019	15
Savienotāji vienības radio un televīzijas uztvērējiem (induktīvās spoles)	2017	125
	2018	213
	2019	189
FM radiofrekvenču pārraides sistēmas (raidītājs un uztvērējs)	2017	78
	2018	33
	2019	20
Skaņas indikatori ar gaismas signālu	2017	56
	2018	112
	2019	97
Skaņas indikatori ar mehānisko signālu	2017	87
	2018	21
	2019	67
Laikrāži ar vibrēšanas funkciju	2017	193
	2018	200
	2019	205
Digitālās vizuālās saziņas ierīces	2017	232
	2018	233
	2019	504
Tālruņi ar pastiprinātāju	2017	15
	2018	17
	2019	6

^A saņēma 3785 klienti ^B saņēma 3759 klienti ^C saņēma 3966 klienti

jumu.

Plašāku informāciju par kārtību, kādā var saņemt valsts apmaksātos pakalpojumus un tehniskos palīglīdzekļus, var iegūt LNS mājaslapas sadaļās "Pakalpojumi" un "Surdotehnika". ●

DŪMU DETEKTORI OBLIGĀTI – PAŠREIZĒJĀ SITUĀCIJĀ, LIELĀKU VALSTS ATBALSTU GAIDOT

No 2020. gada 1. janvāra visos mājokļos ir jābūt uzstādītiem autonomajiem ugunsgrēka detektoriem jeb dūmu detektoriem. Tā kā valsts finansējums nespēj nodrošināt visus nedzirdīgos ar īpašiem detektoriem, jaunie ugunsdrošības noteikumi nedzirdīgiem mājokļa saimniekiem prasa pieņemt grūtu lēmumu: vai nu sevi pasargāt un nopirkt dārgu, nedzirdīgiem pielāgotu dūmu detektoru, vai nopirkt standarta dzirdīgiem paredzētu detektoru, lai tikai formāli izpildītu prasības.

NEDZIRDĪGIEM PIELĀGOTI DETEKTORI

Dūmu detektors ir neliela izmēra ierīce, kas brīdina mājokļa iemītniekus par dūmiem vai to siltumu telpā. Standarta dūmu detektoru var nopirkt par 10 – 15 eiro, tas aptuveni pusstundu signalizē ar spalgu, 80 decibelu (dB) skaļu skaņas signālu, tātad izmantojams tikai dzirdīgajiem. Taču pastāv arī nedzirdīgiem cilvēkiem speciāli pielāgots detektors, kas skaņas signālu pārveido gaismas un vibrējošā signālā. Dūmu detektors var īpaši signalizēt, ja izlādējusies tā baterija. Parasts detektors par to brīdina ar pīkstošu skaņu apmēram ik pēc 30 sekundēm. Vienlaicīgi ar skaņas signālu mirgo signāllampīņa, bet nedzirdīgo cilvēku gadījumā gaismas signālam jābūt spēcīgākam, vairāk pamanāmam.

Nedzirdīgiem cilvēkiem pielāgots dūmu detektora komplekts maksā no 150 līdz 288 eiro, atkarībā no ražotāja.

KATRU MĀJU NEPĀRBAUDĪS

Nedzirdīgie cilvēki visā Latvijā ir ļoti uztraukušies par šīs prasības izpildi, jo par ugunsdrošības prasību pārkāpšanu paredzēta soda nauda 30 – 280 eiro. Tāpat Latvijas Nedzirdīgo savienības rīcībā ir informācija, ka sociālās dzīvojamās mājās dzīvokļos, kur dzīvo nedzirdīgie cilvēki, jau ir uzstādīti parastie dūmu detektori, taču tie neglābs nedzirdīgo dzīvības ugunsgrēka gadījumā.

Latvijas Radio intervijā 2. janvārī Valsts Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) Ugunsdrošības uzraudzības pār-

valdes priekšnieks Dzintars Lagzdiņš skaidroja, ka inspektori neplāno pārbaudīt katru dzīvokli vai privātmāju. Taču, ja ugunsgrēka dzēšanas darbos vai pēc iedzīvotāju sūdzībām tiks konstatēts, ka vainīgais nav pildījis likumā noteikto, tad saskaņā ar fiziskās personas var saņemt minēto soda naudu (30 – 280 eiro), bet juridiskās personas pat līdz 1400 eiro lielu sodu.

Dz. Lagzdiņš uzsvēra, ka galvenais mērķis ar dūmu detektoru ieviešanu ir panākt, lai būtu pēc iespējas mazāk bojāgājušo. Katrā dzīvoklī jābūt vismaz vienam detektoram, bet, ja var atļauties, visās telpās, kur guļ. Bieži vien ugunsne-laime ar bojāgājušajiem notiek naktīs, jo cilvēkiem miegā nestrādā oža un tie nespēj reaģēt uz dūmiem. Vannas istaba un virtuve nav labākā vieta, kur uzstādīt, jo detektors var lieki iedarboties tvaiku, kas rodas no ēdiena gatavošanas vai karstā ūdens, dēļ. Jāpatur prātā, ka detektors ir neatkarīga ierīce, kas nav savienota, piemēram, ar VUGD vai citiem ārkārtas dienestiem. Ugunsgrēka gadījumā glābēji ir jāzsauca pašiem (nedzirdīgi cilvēki to var darīt, arī sūtot SMS uz 112).

Privātmājās obligāta prasība ir arī uzstādīt ugunsdzēsības aparātu. Tvana gāzes (tvans jeb oglekļa monoksīds ir indīga gāze bez smakas un krāsas, kas rodas nepilnīgi sadegot malkai vai citam kurināmajam) detektori nav obligāta prasība, tomēr tie ir ieteicami mājokļos, kuros ir krāsns vai autonomā gāzes apkure.

VALSTS VAR APMĀKSĀT, BET JĀGAIDA RINDĀ

Valsts apmaksā īpašos detektorus nedzirdīgajiem, taču, tāpat kā citi tehniskie palīgīdzekļi, tie ir pieejami ierobežotā daudzumā un pēc tiem jāgaida rindā. Šāds pielāgots dūmu detektors būtu nepieciešams ap 30 000 cilvēku, sākot no 3. vārdzirdības pakāpes. Latvijā šobrīd pielāgotu valsts apmaksātu dūmu detektora komplektu saņēmuši tikai ap 200 cilvēku. Kā skaidro LNS Valsts pasūtījuma nodaļas vadītājs Edgars Vorslovs, šogad to varētu saņemt ap 100 cilvēku. "Dūmu detektori kopš 2018. gada ir iekļauti skaņas signalizācijas ierīču komplektā (raidītāji – dūmu detektors, durvju zvans vai skaņas raidītājs, uztvērējs ar gaismas un/vai vibrācijas signālu). Esošā valsts finansējuma ietvaros katru gadu

varējām nodrošināt vidēji 100 signalizēšanas ierīces ar vibrāciju un/vai gaismas signālu (2018 – 112 gab., 2019 – 97 gab.), kas apmierināja pieprasījumu. Rinda strauji sāka pieaugt, tuvojoties termiņam, kad dūmu detektoru lietošana kļuva obligāta. Pašlaik rindā ir 343 klienti un iesniegumi katru dienu turpina pienākt. Pašlaik šīs ierīces nav nodrošinātas klientiem, kas iestājušies rindā 2019. gada martā. 2020. gadā plānots šos kompleksus nodrošināt 150 klientiem."

LNS LŪDZ LIELĀKU VALSTS ATBALSTU

Pagājušā gada decembrī LNS nosūtīja vēstuli atbildīgajām Saeimas komisijām par atbalstu un risinājumu jautājumā par jaunajām Ugunsdrošības noteikumu prasībām, lai tās varētu izpildīt cilvēki ar dzirdes zudumu. Vēstule tika nosūtīta arī Iekšlietu ministrijai, Labklājības ministrijai (LM), Tiesībsargam un VUGD.

Vēstulē LNS minēja, ka LNS pārstāvji jau 2018. gada 8. maijā informēja Labklājības ministrijas un VUGD pārstāvjus par šo problēmu, un lūdza rast valsts finansiālu atbalstu šīs normas īstenošanai, kā tas, piemēram, ir Zviedrijā, Dānijā, Anglijā un Vācijā, kur cilvēkiem ar dzirdes zudumu dūmu detektors tiek izsniegts bez maksas, savukārt Beļģijā un Francijā valsts sedz lielāko daļu izdevumu. Toreiz LM norādīja, ka šādam dārgam pasākumam valstij nav tik daudz līdzekļu. LNS uzsvēra, cik daudz cilvēkiem (ap 30 000) jābūt nodrošinātiem ar vizuālu un vibrējošu risinājumu īpaši ugunsgrēka gadījumos. Vēstules nobeigumā LNS aicināja sarīkot komisijas sēdi, lai steidzami rastu risinājumu, kā palīdzēt nedzirdīgiem un vārdzirdīgiem cilvēkiem dzīvot drošībā gan darbā, gan mājās, un gūtu informāciju par turpmāko valsts rīcību.

GAIDOT ATBILDI, TIEK PĒTĪTI RISINĀJUMI

Komisijas sēde Saeimā vēl nav notikusi, bet Labklājības ministrija jau uzsākusī sarunas ar Latvijas Nedzirdīgo savienību, lai noskaidrotu LNS iespējas un nepieciešamo papildfinansējumu situācijas risināšanai. Kā skaidroja E. Vorslovs, teorētiski signalizēšanas ierīču ar vibrāciju un/vai gaismas signālu komplektu, kurā ietilpst dūmu detektors varētu pieprasīt visi klienti, kuri atbilst MK noteikumos Nr. 1472 noteiktajiem kritērijiem, t. i., valsts apmaksātais tehniskais

palīgīdzeklis pienākas tiem, kam dzirdes zudums ir vismaz 55 dB labāk dzirdošajā ausī. LNS, savas kapacitātes ietvaros, optimālajā scenārijā piedāvā ar pielāgotu dūmu detektoru nodrošināt 3000 klientus gadā, kam būtu nepieciešams papildfinansējums aptuveni 1,2 miljoni eiro.

IR IESPĒJA NOPIRKT

Ja gribat nodrošināties briesmu gadījumā vai baidāties no soda, nedzirdīgajiem pielāgotu indikatoru var iegādāties par maksu. Speciālo dūmu detektora komplektu, kurā ietilpst dūmu detektors, skaņas indikators ar gaismas signālu un skaņas indikators ar mehānisko (vibrējošo) signālu (vibrospilvenu), var nopirkt SIA "LNS Surdotehniskās palīdzības centrs" (Surdocentrā) Rīgā, Elvīras ielā 19. Šobrīd Surdocentrs piedāvā firmu Bellman & Symphon (240 EUR), Human-tehnik (240 EUR), Jenile (288 EUR) komplektus un citus risinājumus. ●

—Teksts: Sarmīte Plūme Foto: LTV arhīvs

“SUPERNOVA” ZĪMJU VALODĀ LTV 7. KANĀLĀ

2020 JANVĀRIS

—Teksts: Rīgas domes un Latvijas sabiedrisko mediju mājaslapā publicētā informācija Foto: Rīgas domes mājaslapa

RĪDZINIEKIEM ZĪMJU VALODĀ PIEEJAMA INFORMĀCIJA PAR PAŠVALDĪBAS INSTITŪCIJĀM

Iedzīvotāju iecienīti ir dažādi skrīšanas un nūjošanas seriāli - „Izskrien Rīgu!” un “Tiltu skrējieni”. Tie tradicionāli sākas pavasarī un norisinās vairākos posm-

No 2020. gada rīdziniekiem vairākās tīmekļa vietnēs ir pieejama informācija zīmju valodā par Rīgas pašvaldības institūcijām un to sniegtajiem pakalpojumiem. Pašreiz ir publicēti 20 video, kuros ietverta informācija par vairāku Rīgas pašvaldības institūciju sniegtajiem pakalpojumiem, tostarp par Rīgas domi, Rīgas domes Klientu apkalpošanas centru, Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu un tā sniegtajiem pakalpojumiem, par Rīgas pašvaldības policiju, Rīgas domes Labklājības departamentu un tā pakļautības dienestiem – Rīgas sociālo dienestu, Rīgas bāriņtiesu u.c.

Visi video vienkopus pieejami tīmekļa vietnē www.integracija.riga.lv/lv/integracija/informacija-zimju-valoda, kā arī sociālā medija www.youtube.com/RDIKSD kontā. Video būs pieejami arī visu to Rīgas pašvaldības institūciju mājaslapās, par kurām sagatavota informācija zīmju valodā.

“Ideja par nepieciešamību veidot informāciju zīmju valodā radās pēc departamenta darbinieku tikšanās ar Latvijas Nedzirdīgo savienības pārstāvjiem. 2019. gadā tika apstiprinātas jaunās Rīgas pilsētas sabiedrības integrācijas pamatnostādnes, kas paredz arī informācijas pieejamības paplašināšanu Rīgas iedzīvotājiem, un tāpēc esam priecīgi, ka pirmais darbs šajā jomā ir informācijas pieejamības paplašināšana tieši nedzirdīgajiem. Ņemot vērā to, ka video ir titrēti, tos varēs izmantot arī citas mērķa grupas, piemēram, personas ar garīgās attīstības traucējumiem vai ārvalstnieki, kas apguvuši latviešu valodu pamata līmenī,” saka Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Projektu un sabiedrības integrācijas nodaļas vadītāja Ilona Stalidzāne.

“Esam gandarīti par šādu unikālu projektu – pirmoreiz Latvijā kāda pašvaldība

vai cita iestāde par saviem līdzekļiem sagatavo vispārīgu informatīvu materiālu zīmju valodā. Daudzi nezina, ka vairums nedzirdīgo pilnvērtīgu informāciju var uztvert tikai zīmju valodā, kas ir viņu dzimtā valoda, nevis latviešu valodā rakstiski. Nedzirdīgi cilvēki nevar iemācīties dzirdēt, arī viņu lasīt un rakstītprasme bieži vien nav augstākajā līmenī, tāpēc informācijai zīmju valodā ir ļoti nozīme. Šis ir liels solis uz priekšu sabiedrības integrācijā, un ceru, ka citas iestādes ņems piemēru no Rīgas domes un tas kļūs par normu,” paveikto vērtē Inese Immure, Latvijas Nedzirdīgo savienības viceprezidente.

Intervijā Latvijas Radio Ilona Stalidzāne informēja, ka 20 video kopumā tapuši divu mēnešu laikā un izmaksājuši 3000 eiro. Viņa uzsvēra, ka informācija varētu attiekties uz nedaudz vairāk par 30 000 nedzirdīgo un vājdzirdīgo, bet to var izmantot arī citi cilvēki, jo video ir titrēti. Tā kā informācija tiek izklāstīta vienkāršā valodā, to varētu saprast arī tādi cilvēki, kuriem ir attīstības traucējumi un kuri nespēj uztvert sarežģītus tekstus, kā arī ārvalstnieki, kas pamatlīmenī apguvuši latviešu valodu. ●

jas konkursā Roterdamā, Nīderlandē? Arī jūs varēsiet sekot līdz dziesmām, ko zīmju valodā tulkos Elza Veismane un Ainārs Ostvalds. Viņiem jau ir iepriekšējo gadu pieredze un zināšanas, kā ne tikai zīmju valodā “izdziedāt” dziesmu un tās saturu, bet atklāt arī dziesmas tonalitāti un emociju gammu. ●

—Teksts un foto: Loreta Jargane, laikraksts "Alūksnes un Malienas Ziņas" (2020. gada 3. janvāris)

SAŅEM PAGODINĀJUMU "GADA SURDOTULKS 2019" TILTS STARP DZIRDĪGO UN NEDZIRDĪGO PASAULI – RITMA EGLE

Gada nogalē Rīgā notika Latvijas Nedzirdīgo savienības Gada noslēguma pasākums, kurā pasniedza balvas 10 nominācijās. Titulu "Gada surdotulks - 2019" piešķīra Smiltenes tehnikuma Alsviķu teritoriālās struktūrvienības zīmju valodas tulkam Ritmai Eglei. Viņa kopā ar vārdzirdīgajiem audzēkņiem ir kopš 2001. gada. Ritma palīdz ne tikai mācību procesā, bet iesaistās arī sociālo problēmu risināšanā, kā arī iedrošina pilnvērtīgi iekļauties sabiedrībā.

KO NOZĪMĒ SURDOTULKS?

Kabinets, kurā strādā Ritma Egle, ir Alūksnē, Helēnas ielā 28, bet ikdienā tur laiku sanāk pavadīt ļoti maz. Dzīvē iekārtojies tā, ka viss ir skrējienā – pilsēta, poliklīnika, slimnīca, policija. Un, protams, Alsviķu teritoriālā struktūrvienība, kurb jādodas, lai palīdzētu tiem cilvēkiem, kuri nedzird.

Lai nedzirdīgie spētu sazināties un pilnībā iekļauties sabiedrībā, viņiem blakus nepieciešams cilvēks, kurš spēj iztulkot zīmju valodu. Tas ir surdotulks, kurš viņiem palīdz dažādās dzīves situācijās, piemēram, lai aizietu pie ārsta, uz banku, mācītos vai veiktu jebkādas darbības, kurās jākomunicē ar dzirdīgo pasauli. "Ir gadījumi, kad daudzās iestādēs, kur aiziet nedzirdīgais, ja viņam uzrakstīs uz lapiņas, viņš izlasīs, sapratīs. Bet nesaprot. Daudzi uzskata - ja viņš ir latvietis, latviešu valoda ir jāzina. Tā nav. Nedzirdīgajam dzimtā valoda ir zīmju valoda. Latviešu valoda viņam ir tāpat kā mums katram angļu, vācu, ķīniešu valoda," stāsta Ritma.

TULKO KOPŠ BĒRNĪBAS

Vaicājot, kā Ritma nonākusi pie šādas profesijas izvēles, atbilde ilgi nebija jāgaida. "Tā ir mana dzimtā valoda, jo vecāki bija nedzirdīgi. Pirmās zīmes

apgūvu, vērojot vecākus, kad viņi savā starpā sarunājas. Ja jautāsit, kā es iemācījos, nezinu. Es vienkārši ar viņiem sazinājos, runāju un sarunāju. Braucu līdz tulkot, man patika, ka viņi ir citādāki. Laika gaitā sāku darboties Alūksnes Nedzirdīgo biedrībā," viņa atminas. R. Egle par mājām sauc Alūksni, taču viņas dzimtā puse ir Balvi.

BEZ TULKA DIEMŽĒL NEVAR

Alūksnes nedzirdīgo biedrībā ir 28 nedzirdīgo, kuriem R. Egle palīdz. "Mēs visu varam sarunāt. Ir video zvani – tā mēs sarunājamies. Cits atsūta īsziņu vai atnāk, pierakstās, tad veicam pierakstus pie ārsta, ejam kopā pie daktera. Alūksnē ārsti neprotē, ka tulks dodas kopā ar slimnieku. Bet ir bijuši gadījumi, kad atbrauc citi speciālisti, kuri nevēlas, lai tulks atrastos blakus, taču pat pēc ārsta norādījumiem telpu nepametu. Jāsaka, šī sazināšanās bija ļoti prasta, un ārsts domāja, ka cilvēks saprot. Bet tā nenotiek. Jā, vienkāršas zīmes arī mēs saprastu - "Ēst", "Gulēt", tādas mēs arī mājās lietojam. Bet slimību vai sūdzību izstāstīt bez tulka diemžēl nevar," uzsver speciāliste.

TILTS UZ DZIRDĪGO PASAULI

R. Egle saka - lai šo profesiju apgūtu, vajag gribēšanu un pirkstu lokanumu. "Esmu mācījusi visvienkāršākās zīmes vai ciparus, krāsas - ir grūti apgūt. Kādreiz tētis teica - tu man pastāsti, tu mīksti runā. Kad tēvs bija viens pats palicis, vienmēr viņš man stāstīja, ka televīzijā parādīts tas un tas, lai pastāstu, kas tad tur īsti bija. To var iemācīties, pat vajadzētu," saka Ritma.

Viņa atzīst - lai arī tuvojas pensijas vecums, nevarētu šos cilvēkus atstāt. "Man viņi ir kā ģimene. Saprotu, kā tas ir, esmu redzējusi, kā mani vecāki aiziet uz iestādi un bezpalīdzīgi neko nevar izdarīt. Un es, sīks skuķis, mēģinu tulkot. Kāds ir gandarījums, ka viņi ir sapratuši! Es vienkārši saprotu, ka viņiem ir grūti. Mēs esam tās ausis, tilts uz dzirdīgo pasauli."

CIK PIE MUMS LABI

Lai arī pašlaik ir cilvēki, kuri apgūst šo profesiju, R. Egle atzīst, ka uz lauku teritorijām viņi neskatās. Visi paliek Rīgā, jo tur ir lielākas iespējas, lai gan, atbraucot no Rīgas, atzīst - cik pie jums ir labi. "Tas, ka skaista pilsēta, ir viennozīmīgi, bet arī cilvēki mums ir sirsnīgāki un atklātāki. Viņam pat nevajag manu palīdzību, atnāk uz kabinetu, izstāsta savu bēdu, parunā-

jas un viņu te saprot. Nozīmīgi ir arī tas, ka nekur tālāk tas neaizies, jo arī konfidencialitāte ir darba pienākums," lepnī saka Ritma.

Alsviķu struktūrvienībā septiņiem audzēkņiem viņa tulko visus mācību priekšmetus. Taču darbs nav viegls, jo ķermenis nogurst. Kādu laiku skolā stundas vadījusi stāvot - piekūst gan rokas, gan mugura un citas ķermeņa daļas.

SAVU IZVĒLI NENOŽĒLO

Saprotams, ka šāds darbs rada arī emocionālo noslogojumu. Rodas jautājums, kā atrast laiku sev? "Ziemā ir grūtāk atbrīvoties, kaķi padzenāju mājās, bet vasarā, pavasarī, rudenī eju uz mežu. Sēņošana ir mans hobijs. Reizēm, kad aizej uz mežu, vispirms piestāj pie koka, izsūdzi bēdas, ej un runā.

Man ir neliels dārziņš, puķes, kāds krūmiņš. Ar tiem aprunājos. Droši vien, ka arī savas emocijas izlieku zemē. Un nāc uz darbu ar prieku.

Nekad neesmu nožēlojusi, ka strādāju tieši šajā jomā. Biju pat lielīga, kad ar tēti bija jāiet uz pagasta padomi. Viņš prasīja, un es runāju. Kā svarīga persona. Galu galā viņi nav sliktāki par jebkuru, kuram viss ir dots. Varbūt ir pat vēl labāki. Viņiem sirsniņas ir "mikstākas", kaut arī dzīve nodarījusi pāri," asarām acīs saka Ritma.

DARA SAVU DARBU

Par saņemto pagodinājumu viņa bijusi ļoti pārsteigta. Šos pasākumus Rīgā neapmeklējusi, jo parasti bijušas Alsviķu struktūrvienības eglītes un, protams, jābūt skolā. "Rīgā ir svētki, bet šeit ir manējie," viņa uzsvēra. Taču šogad pasākums noticis agrāk, nolēmusi, ka jāaizbrauc, apvienojot to ar mazbērnu apciemošanu.

Aizbraucot uz pasākumu, nekas neliecinājis, ka Ritma saņems pagodinājumu. "Es biju ļoti pārsteigta. Jebkurš no maniem kolēģiem Latvijā ir pelnījis šo nomināciju, jo arī viņi dara tieši tādu pašu darbu un strādā varbūt pat ar lielākām grupām. Otrās pārsteigums bija, kad par šo nomināciju tiku pagodināta arī Alsviķu skolā, bija ieradies arī Smiltenes tehnikuma direktors," saka R. Egle.

Kas ir labākais šajā profesijā? "Tas, ka tu vari palīdzēt, ka cilvēku acīs ir prieks par ikdienišķām lietām. Viņi no sirds ir pateicīgi par to, kas mums šķiet elementāri," viennozīmīgi saka 2019. gada surdotulks Ritma Egle. ●

ARTA BIRZNIECE-SILIŅA – LNS GADA CIVĒKS 2019

Arta, gan es, gan Dienas centra ļaudis, gan Latvijas Nedzirdīgo savienības biedri tevi pazīst, bet pieļauju, ka citi “Kopsoli” lasītāji tevi nezina. Lūdzu, pastāsti par sevi!

–Dienas centrā strādāju jau piecus gadus. Kopš tā pirmsākumiem. Sākumā divus gadus darbojos projektā “Nepalikt vieniem klusumā”. Tā bija jauna pieredze, jutos apjukusi, intensīvi bija jāmācās komunikācija ar cilvēkiem. Šis projekts noslēdzās, mūs apciemoja Rīgas Domes sociālais dienests un mudināja turpināt darbību.

Tad nu Diānai Leitei-Zālamanei radās ideja atvērt Dienas centru, un tā mēs čakli strādājam vēl šodien. Jau no paša sākuma esmu gan vadītājas asistente, gan nodarbību vadītāja, gan atbalsta persona nedzirdīgajām māmiņām pēcdzemdību periodā jeb palīgs jaunajām ģimenēm.

Vēl darbojos Rīgas Domes sociālajā dienestā kā asistente klientei, kurai ir pārvietošanās grūtības. Nedēļā 3 vai 4 reizes ar savu personisko auto vedu klienti uz Dienas centru, kur viņa ar prieku piedalās nodarbībās. Kopā dodamies arī iepirkties.

Vēl piedalos LNS jauniešu projektā “Proti un dari”. Tas radīts jauniešiem līdz 30 gadu vecumam, kuri nestrādā un nemācās. Esmu mentore – mācu sameklēt darbu, izveidot CV un patstāvīgi orientēties darba piedāvājumos. Palīdzu apgūt arī ikdienas sadzīves iemaņas. Cīnos, lai jaunieši turpinātu izglītību.

Vai tu nojauti, ka tiks izvirzīta Gada cilvēka titulam?

–Interesants jautājums! Kad paziņoja nominācijas, apjuku, sāku domāt, vai LNS biedru vidū vēl ir kāda Arta. Tad gaidīju uzvārdu. Pie Birznieces cēlos augšā. Siliņu jau vairs negaidīju – kāpu augšā uz skatuves (smejas).

Kādas bija izjūtas?

Izjūtas? Nāca raudiens, sirds daudzījās kā negudra, aizkustinājuma kamols kaklā! Nevarēju neko pateikt!

“LNS PREZIDENTE UZ SKATUVES TEICA, KA ES STRĀDĀJOT VAIRĀK NEKĀ VIŅA. ES? ES ZINU, KA LNS PREZIDENTE STRĀDĀ VAIRĀK, ATBILD PAR VISU UN TĀ VĒL SAKA...(SMEJAS).”

Priecājos, ka LNS valde un citi darbinieki novērtē mani. Es lepojos, ka spēju strādāt ar dažādiem cilvēkiem! No mazuļa līdz sirmam vecumam!

Pastāsti, lūdzu, par savu ikdienas darbu Dienas centrā!

–No rīta vispirms apskatos e-pastu un ziņas telefonā. Atbildu visiem uz jautājumiem. Ar vadītāju saskaņoju dienas plānus. Un tad jau no plkst. 9.00 sāk nākt mani klienti. Apmācu klientus rīkoties ar planšeti, sniedzu individuālas konsultācijas, pierakstu klientus uz veļas mazgāšanu, speciālistu konsultācijām.

Nodarbību sākumā man patīk parādīt prezentācijas par konkrētu tēmu ar jautājumiem un a, b, c iespējamām atbildēm uz tiem. Tā klientiem ir iespēja izvērtēt, kāda ir pareizā atbilde, dalīties viedokļos un paplašināt vārdu krājumu. Mums iet tā: viens jautājums – daudz viedokļu, pat strīdu, milzīgas diskusijas! Diemžēl pašreiz tehnika ir nolietojusies un nedarbojas, bet es ļoti ceru uz jaunu aprīkojumu.

Kā atbalsta persona gadā sadarbojos ar 5 vai 6 māmiņām. Apciemoju viņas jau dzemdību namu un apsekoju arī mājās. Jaunajām māmiņām līdz ar bērniņa piedzimšanu rodas jauni, neskaidri jautājumi, es palīdzu ar informāciju un praktiskiem padomiem. Iedrošinu. Cenšos bērnu audzināšanā iesaistīt jaunus tētus. Svarīga ir laime, jūtas! Ar jaunajām māmi-

nām uzreiz kontaktējos WhatsApp.

Ko tu domā par savu darbu?

–Darbs, protams, nav viegls! Kurš darbs ir viegls? Cilvēki atņem daudz enerģijas... Cilvēkiem ir problēmas, es daudz ar viņiem runāju, konsultēju, sūtu pie speciālistiem, aktīvi risinām problēmu! Dienas centrā ne vienmēr viss iet gludi. Mums ir gan labās, gan sliktās dienas. Es gan darbā, gan dzīvē vispār eju ar smaidu.

Man patīk kārtot papīrus. Dienas centrā papīru kaudzes ir milzīgas, kabinetā pat pietrūkst vietas. Papīri dzīvo kabinetā piecus gadus! Pirmsākumu papīrus jau vairs nevar aizsniegt, tie stāv visdziļākā stūrī. Arī radošie darbi ir skaisti un saglabājami.

Pastāsti par savu komandu!

–Komandā esam pieci cilvēki. Svarīga ir laba sadarbība. Draudzīgas attiecības. Mums ātri rodas idejas, kuras nekavējoties realizējam. Manas kolēģes ir gudras. Katrai ir savs darbiņš, bet, kad apvienojam idejas, – rodas kaut kas grandiozi liels.

Starp klientiem ir brīvprātīgie, kuri vienkārši grib palīdzēt, būt noderīgi, piemēram, sakārtot avīzes, tiesāt novusa turnīra spēles. Mums ir čakli noliktavas kārtotāji. Klienti paši seko līdzī kārtošanai. Paši veic labus darbiņus – atved uz Dienas centru draugus, kaimiņus, ikvienu, kurš jūtas vientuļš. Draugiem jau uzticas, līdz ar to cilvēki saņem visus pakalpojumus un visi ir priecīgi.

Tu nebūtu tik veiksmīga un pozitīvi noskaņota bez savas ģimenes...

–Protams! Mans vīrs Mārtiņš strādā par automehāniķi. Viņam interesē viss, kas ir uz riteņiem, vīrs ir kaislīgs motobraucējs, pat ar traktoru brauc! Mums ir nedzirdīga 10 gadus veca meitiņa Tīna. Ja ir sniegs, mana ģimene slēpo. Nav sniega – braucam ar riteņiem! Obligāti reizi gadā kaut kur ceļojam. Apmeklējam arī muzejus, braucam pie maniem vecākiem uz Ventspili.

Un daba! Daba man dod spēku un uzlādē. Daba dod iedvesmu.

Vēlēšanās?

–Ģimenei – turēties! Un lai bērns aug laimīgs!

Kur tava balva stāv?

–Manā kabinetā! (smejas) ●

—Teksts un foto: Anita Ceple

SMILTENES BIEDRĪBA ATZĪMĒ 70 GADU PASTĀVĒŠANU

19. decembrī pie mums, Smiltenes RB, ciemojās LNS pārstāvji – prezidente Sandra Gerenovska un viceprezidente Brigita Lazda, lai atzīmētu 70 gadu jubileju un piedalītos mūsu Ziemassvētku pasākumā, uz kuru bija ieradušies 25 biedri. Saņēmām jaukus novēlējumus un lielo torti. Paldies! ●

—Teksts un foto: Vilhelmīne Vicinska

KULDĪGAS BIEDRĪBA TURPINA TRADĪCIJAS

8. decembrī Kuldīgas RB telpās notika tradicionālais pasākums “Kuldīgas briedums”, kas vienmēr tiek rīkots pirms Ziemassvētkiem. To apmeklēja gandrīz visi biedrības pensionāri – 17 (biedrībā pavisam ir 18 seniori). Katrs pensionārs tika aicināts pateikt labus vārdus par aizvadīto gadu, kādu atmiņā palikušu labi paveiktu darbu un savas dzīves pozitīvu notikumu un par to saņēma veikala “Laima” saldumu paciņu. Pēc tam klātesošie piedalījās loterijā, kurā visiem bija iespēja laimēt kādu balvu.

Paldies saldumu veikalam “Laima” par sagādātajām svētku paciņām!

28. decembrī Kuldīgas RB telpās pirmoreiz notika pasākums “Ģimenes Ziemassvētki”. Uz to ar saviem groziņiem ieradās aptuveni 30 cilvēki – gan bērni, gan pieaugušie. Kaut arī telpa bija pārpildīta, izdevās noorganizēt vairākas atrakcijas. Neizpalika arī loterija. Sanākušos aicināja teikt labus vārdus par aizgājušā gadā notikumiem. Pateicamies par sarūpētajām svētku paciņām SIA “Liba-ZI” un SIA “Rimi Latvia”! Dāvanas patik saņemt visiem – gan lieliem, gan maziem! ●

—Teksts: Inga Upesjure Foto: Aleksejs Kraulis

ROSĪGA GADA NOGALE VALMIERAS BIEDRĪBĀ

21. decembrī LNS Valmieras reģionālās biedrības telpās notika Ziemassvētku pasākums. Klātesošos ar plašu programmu iepriecināja rūķi, kuri gan dziedāja un dejoja, gan iesaistīja visus dažādās aktivitātēs, gan arī bija sagatavojuši loterijas balvas. Pasākuma dalībnieki bija ļoti patīkami pārsteigti.

Valmieras pilsētas dome un LNS atbalsts ļauj Valmieras reģionālās biedrības telpās organizēt dažādas radošas nodarbības. Tāpēc Ziemassvētkos varam izmantot pašu veidotos rotājumus un savām rokām gatavoto svētku mielastu, neieguldot lielus līdzekļus. Paldies radošo nodarbību vadītājai Dacei Mengelei, kuras vadībā biedrības telpas regulāri tiek tematiski rotātas!

Pirms svētkiem apciemojām arī savus biedrus, kuri dzīvo pansionātā. ●

—Teksts un foto: Elvīra Čaika

DAUGAVPILS BIEDRĪBA APMEKLĒ INVALIDU NVO SANĀKSMI UN “APOTHEKA”

7. janvārī Daugavpils RB priekšsēdētāja Elvīra Čaika piedalījās invalīdu nevalstisko organizāciju sanāksmē, kurā diskutēja par nepieciešamību veidot Invalīdu padomi, kas ļautu centralizēti risināt dažādus jautājumus un problēmas, ar ko ikdienā jāsaskaras cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Pašlaik Daugavpilī dzīvo vairāk nekā 8 000 cilvēku ar īpašām vajadzībām un darbojas vairāk nekā 10 dažādu nevalstisko organizāciju, kas pārstāv šīs sabiedrības grupas intereses. Lai viņu darbība kļūtu efektīvāka, tika pieņemts lēmums par apvienošanu, veidojot Invalīdu padomi.

9. janvārī biedri devās uz aptieku Apotheke Rīgas ielā 9, lai uzzinātu, kā iespējams saņemt farmaceita konsultāciju, izmantojot zīmju valodas tulku Rīgā. Pirms aptiekas apmeklējuma nebija saprotams, kā notiks saziņa ar farmaceitu, attālināti izmantojot zīmju valodas tulku. Šķita, ka katram uz aptieku jāņem līdzi savs planšetdators. Liels bija nedzirdīgo pārsteigums, redzot, ka aptieka izmanto savu datoru, lai caur Skype sazinātos ar tulku. Uzzinātais iedrošināja nedzirdīgos arī turpmāk izmantot šo iespēju. ●

—Teksts: Ilze Jaunzeme Foto: Daniela Krilova

LIEPĀJAS BIEDRĪBA VECGADA VAKARU AIZVADA KOPĀ AR NSB "LIEPAVU"

31. decembrī Liepājas reģionālās biedrības telpās notika Vecgada pasākums, kurā kopā sanāca tās dalībnieki. Tas bija patīkams notikums, jo ikdienā darbu gūzma nedzirdīgajiem nedod iespēju bieži satikties un apspriest 2019. gada notikumus.

Pasākumu atklāja I. Jaunzeme ar melodeklamāciju "Uzsnīga sniedzīgs balts". Pēc tam klātesošie noskatījās prezentāciju par 2019. gadā paveiktajiem darbiem: kādos pasākumos ņemta dalība, kādi projekti realizēti un citas aktivitātes. Pēc prezentācijas klātesošie apsprieda, kas bijis labs, ko vajadzētu mainīt vai uzlabot turpmākajā darbā. Tad visi kopā piedalījās dažādās spēlēs un citās aktivitātēs.

Ziemassvētku pārsteigumu bija sagādājusi Latvijas Tirgotāju savienība "LaTs". Tās sniegtais atbalsts pirmo reizi deva iespēju pasniegt svētku paciņas gan bērniem, gan pensionāriem. Bija prieks paciņu saņēmēju sejās redzēt prieku un izbrīnu.

Gada noslēguma pasākums notika sadarbībā ar Liepājas Nedzirdīgo sporta biedrību "Liepava" (NSB "Liepava"). Tāpēc šajā pasākumā tika arī nosaukti labākie sasniegumi sportā un apbalvoti 2019. gada labākie NSB "Liepava" sportisti. Atbilstoši viņu iegūtajām vietām NSB "Liepava" rīkotajās sacensībās tika apkopoti gūtie punkti un noteikti pirmo trīs vietu ieguvēji.

Sievietēm pirmo vietu ieņēma Ilze Jaunzeme, otro – Māra Plaude, bet trešo – Gundega Paņķo. Vīriešiem pirmā vieta tika piešķirta Edmundam Mežvidam, otrā – Aināram Ostvaldam, bet trešā – Agrim Valdmanim. Pēc sportistu apbalvošanas notika loterija. Visiem bija iespēja laimēt kādu balvu.

Pēc tam visi klātesošie devās uz koncertzāli "Lielais dzintars", kur no plkst. 23. līdz pat salūtam uz lielā ekrāna varēja vērot koncertu ar tulkojumu zīmju valodā, pirmo reizi tas notika 18. novembra svētkiem veltītajā pasākumā.

Par šādu brīnišķīgu svētku noskaņu sakām lielu paldies Liepājas domei, kas mums, nedzirdīgajiem liepājniekiem, un arī citiem nedzirdīgajiem viesiem deva iespēju baudīt šos svētkus un pilnvērtīgi iekļauties sabiedrībā! Mēs ar to lepojamies! ●

—Teksts un foto: Baiba Bicēna

GRUPA "TILTS" TURPINA CEĻOT

2019. gadā mēs – vairāki Latvijas Nedzirdīgo savienības Rīgas reģionālās biedrības grupas "Tilts" biedri (dažreiz kopā ar sociālo darbinieci) – devās vairākos izbraukumos un apmeklēja dažādus pasākumus.

Agrā pavasarī, kad vēl nebija nokūsis sniegs, izstaiģājām trīs jaunas pastaigu takas uz jūru – Mangaļsalā, Garcimā un Carnikavā.

Pēc dažām nedēļām Ogres Zilajos kalnos uzkāpām skatu tornī un pie Dubkalnu karjera pa trepēm nonācām līdz karjera virsotnei ar brīnišķīgu skatu. Apskatījām arī ūdenskritumu pie dambja uz Ogres upes un tad devāmies uz atpūtas kompleksu "Turbas", kur arī uzcelts neliels skatu tornis. Pēc tam mūsu ceļš veda uz Lielajiem Kangariem, kur gan tornī uzkāpām, gan izstaiģājām jauno purva taku. Atceļā apskatījām arī Putnu taku pie atpūtas bāzes "Sauleskalns".

Maija beigās devāmies braucienā gar Daugavu. Skrīveros sameklējām Sūnu taku, Laimes Lāča taku un Kalnamuižas ezeru. Pēc tam apskatījām Aizkraukles pilskalnu, pilsdrupas un pašu pilsētu, bet braucienu noslēdzām Koknesē, kur tieši tajā dienā notika Sama modināšanas svētki. Tā bija skaista diena!

Neraugoties uz nedaudz sliktākiem laikaapstākļiem, devāmies uz Mālpils pusi. Apmeklējām Sporta kompleksu "333", apskatījām gadatirdziņu pilsētas centrā un muižas kompleksu Mālpilī, kā arī pa pastaigu taku soļojām gar Mergupi. Atceļā vēl izmetām likumu caur Mori un Siguldu.

Darbadienu vakaros dodamies arī "miniceļojumos" pa interesantām Rīgas vietām. Esam redzējuši trīsdimensiju zīmējumus Mežaparkā, tēlnieka Paula Jaunzema skulptūru darbnīcu Vakarbulļos, paklaidojuši pa "Maskačku" un decembrī priecājušies par Ziemas Gaismas dārzu LU Botāniskajā dārzā.

Mums patīk arī apmeklēt dažādus koncertus. Latvijas Nacionālajā Operā un baletā kopīgi skatījāmies Johana Štrausa baletu "Pie Zilās Donavas", koncertuzvedumu "Mūzikas skaņas", kā arī pabijuši festivāla Summertime 2019 koncertos Dzintaru koncertzālē.

Īpaši savilņojoša bija tikšanās ar vādzirdīgo mūziķi Arni Suiņņu, kurš kopš bērnības ar vienu ausi dzird tikai mazliet, ar otru nedzird nemaz, taču ir mācījies "parastajā" skolā, dienējis armijā, beidzis divas augstskolas. A. Suiņņš ļoti labi dzied, un viņa dziesmas ir izdotas kompaktdiskā. Mums, pavisam nelielai klausītāju grupiņai, viņš sarīkoja gandrīz vai koncertu. Pēc tā runājām par ikdienu un ar to saistītajām problēmām. Secinājām, ka mūziķis ir tik labi integrējies dzirdīgo sabiedrībā, ka viņam nav nepieciešami nevalstisko organizāciju pakalpojumi. Viņam pietiek ar dzirdes aparātu vienai ausij. Arņa un viņa meitas Līvas ieskaņoto dziesmu "Tu, mazā, klusā Betlēme" var noklausīties šeit: <https://www.parmuziku.lv/zinas/latvija/latviesu-muzika-sevi-piesaka-kungs-labakajos-gados-3726>

Īsi pirms Ziemassvētkiem bijām vēl vienā izbraucienā – skatīties Ziemassvētku rotājumus Ogrē un Tukumā. ●

—Teksts: Gunta Birnīte Foto: Reinis Fjodorovs, Gunta Birnīte

DIENAS CENTRA “RĪTAUSMA” ZIŅAS

VĒRTS APMEKLĒT ENERĢĒTIKAS MUZEJA KRĀTUVES RĪGĀ

2019.gada otrajā pusē apmeklējām Enerģētikas muzeja krātuves Rīgā, kurās glabājas vēsturiskas sadzīves elektroierīces. Kolekcijā bija aplūkojamas tādas par retro kļuvušas elektropreces kā, piemēram, veļasmašīna Rīga-60, matu žāvētāji, radioaparāti, putekļsūcēji, rūpnīcas “Straume” ražotie mikseri un kafijas dzirnaviņas, elektriskie gludekļi, vieni no pirmajiem datoriem un citas pazīstamas un nesenā pagātnē lietotas elektroierīces.

BALTIJĀ PIRMĀ KAFEJNĪCA, KURĀ STRĀDĀ CILVĒKI AR FUNKCIONĀLIEM VAI INTELEKTUĀLĀS ATTĪSTĪBAS TRAUCĒJUMIEM

Iepazīnām arī Baltijā pirmo kafejnīcu, kurā gandrīz visus procesus ar nelielu palīdzību veic cilvēki ar funkcionāliem vai intelektuālās attīstības traucējumiem. RB Cafe ir uzņēmums, kas piedāvā lielus konditorejas izstrādājumus, kafiju un telpu dažādiem pasākumiem. Tās galvenais mērķis – iekļaut Latvijas darba tirgū cilvēkus ar īpašajām vajadzībām, mazinot vēsturiskos mītus un stereotipus. Mums viss ļoti garšoja un patika laipnā apkalpošana. Iesakām apmeklēt kafejnīcu RB Cafe Rīgā, Bruņinieku ielā 63.

—Teksts: Inese Immure Foto: LTV/Kārlis Miksons

LTV RAIDĪJUMI «4. STUDIJA» UN «PASAULES PANORĀMA» AR TULKOJUMU ZĪMJU VALODĀ

Raidījumā “4. studija” tiek aktualizētas sociāli nozīmīgas tēmas, kas svarīgas gan indivīdiem, gan visai sabiedrībai; tas pievērš uzmanību arī neērtiem jautājumiem, mēģinot palīdzēt iedzīvotājiem rast sasāpējušo problēmu risinājumu. Raidījums no pirmdienas līdz ceturtdienai pēc “Dienas ziņām” no plkst. 18.55 līdz 19.27 ar tulkojumu tiešraidē skatāms internetā,

LEPOJAMIES AR INGRĪDU SIVKO

Dienas centra kliente Ingrīda Sivko ar savu darbu piedalījās SIA “Zaļā josta” rīkotajā radošajā konkursā “Mans Zaļais dāvanu iesaiņojums”. Kopumā tika iesūtīti 600 darbi, no kuriem 100 tika parādīti izstādē, bet 55 dalībnieki saņēma veicināšanas balvas. Prieks, ka Ingrīdas darbu varēja apskatīt izstādē līdz pat šī gada 13. janvārim modes un izklaides centrā “Rīga Plaza”.

VEF KULTŪRAS PILĪ SAJŪSMINA ROTĒJOŠĀ GRĪDA UN PAGRABA LABIRINTI

Dienas centra klienti pabija arī VEF kultūras pilī, lai iepazītu VEF vēsturiskos ražojumus, piezvanītu, griežot telefona ciparrīpu, vai fotografētu ar miniatūro fotoaparātu Minox, izjustu, kā skanēja 30., 60. un 80. gadu radio, dotos virtuālā pastaigā pa VEF kādreizējo teritoriju un iepazītu nozīmīgas vietas un objektus. Gida pavadībā bija iespēja aplūkot VEF Kultūras pils Lielo zāli, Kamerzāli, Spoguļzāli, Izstāžu zāli, mēģinājumu un semināru telpas u.c., uzzinājām interesantus faktus par pils arhitektūru, vēsturi un rekonstrukciju. Klientus sajūsmināja rotējošā grīda un pagraba labirinti.

Ja ir interese par ekskursiju VEF kultūras pilī, lūdz, pieteikties pie Dienas centra darbiniecēm!

“KATRAM JAUNDZIMUŠAJAM MŪSU SENIORU ADĪTĀS VILNAS ZEĶĪTES

4. janvārī Gunta Birnīte – atbalsta persona dzemdībās – devās uz Jelgavas dzemdību nodaļu, lai kopā ar Zani

Teteri un Romānu Baikovu sagaidītu viņu dēliņu, kurš šogad ir pirmais mazulis Dienas centra pulkā. Drīz vien – jau 8. janvārī – sevi pasaulē pieteica Daivas un Denisa Saldabolovu dēliņš. Viņiem līdzās bija arī Gunta.

Gunta Birnīte pagājušā gada sākumā iedibināja tradīciju – katram jaundzimušajam, kurš nācis pasaulē ar atbalsta personas gādību, dāvināt mūsu senioru adītās vilnas zeķītes. Liels paldies visčaklākajai adītājai Ervīnai Zigrīdai Žukauskai! Pagājušajā gadā viņas darinātās zeķītes jau saņēmuši četri mazuliši. E. Z. Žukauskas ar mīlestību adītās zeķītes jau aizceļojušas arī pie šī gada pirmajiem mazuliem.

ARĪ MĒS NOSKATĪJĀMIES “DVĒSEĻU PUTENI”

9. janvārī Dienas centra klienti kuplā pulkā devās uz Forum Cinemas kinoteātri “Kino Citadele”, kur noskatījās latviešu jaunāko filmu “Dvēseļu putenis”. Visiem ļoti patika šī filma, un liels paldies filmas veidotājiem, ka tika radīti subtitri, lai cilvēki ar dzirdes traucējumiem varētu to noskatīties.

CIGUNA VINGROŠANAS NODARBĪBA

Katru otrdienu Dienas centrā notiek ciguna vingrošana veselības uzlabošanai un dzīvespriekam. Piektdienās ir iespējams vingrot kopā ar fizioterapeitu un saņemt individuālu bezmaksas masāžu. Tāpat turpināsies visas ierastās nodarbības pie Dienas centra darbiniekiem. Plašāka informācija Dienas centrā katru darbadienu no plkst. 9:00 līdz 17:00. ●

LTV mājaslapā <https://ltv.lsm.lv/lv> vai <https://replay.lsm.lv/lv>.

Savukārt raidījumā “Pasaules panorāma” katru trešdienu plkst. 19.30 tiek aplūkotas ārpolitikas aktualitātes – sākot ar notikumiem kaimiņvalstīs un beidzot ar pasaules mēroga norisēm. Arī šo raidījumu ar tulkojumu tiešraidē var noskatīties internetā: <https://ltv.lsm.lv/lv> vai <https://replay.lsm.lv/lv>.

Šie raidījumi piepulcēsies “Dienas ziņām”, “Kultūras ziņām”, “Sporta ziņām”, aktuālajai intervijai “Viens pret vienu” un diskusiju raidījumam “Tieša runa”, kas pašreiz tiek nodrošināti ar tulkojumu zīmju valodā.

Daudzus raidījumus un filmas Latvijas Televīzija nedzirdīgajiem skatītājiem, arī bērnu auditorijai, nodrošina ar subtit-

riem: raidījumus “Aizliegtais paņēmiens”, “De facto”, “Vides fakti”, “Sporta studija”. Visas nedzirdīgajiem pieejamās pārraides atrodamas mājaslapā Replay.lv.

Nedzirdīgajiem skatītājiem regulāri tiek nodrošināts tulkojums zīmju valodā arī valsts svētku un citām valstiska un starptautiska mēroga pārraidēm. Arī šogad tiks turpināta ierastā konkursa “Supernova” tulkošana zīmju valodā. Konkursa fināla tiešraide ar zīmju valodas tulku būs skatāma LTV7.

Atgādinām, ka visi nedzirdīgiem pieejamie raidījumi pēc tiešraides ir skatāmi arī LTV mājaslapas arhīvā, sadaļā “Nedzirdīgajiem” – <https://ltv.lsm.lv/lv/dokumentalie/surdo/> vai <https://ej.uz/nedzirdigajiem>. ●

—Teksts: direktores vietnieces I. Kursīte, D. Ramata, sporta skolotāja L. Vasiļevska un bibliotekāre A. Kalniņa Foto: Rudīte Ortlova

VALMIERAS GAUJAS KRASTA VIDUSSKOLAS – ATTĪSTĪBAS CENTRA (VGV-AC) AKTUALITĀTES

21. decembrī VGV – AC ielu vingrošanas pulciņa dalībnieki piedalījās Latvijas skolu čempionātā svaru stieņa spiešanā. Dažādās vecuma grupās 1. vieta Herbertam Misam un Kristam Krūmiņam, 2. vieta – Jānim Elmāram Liniņam.

Janvārī VGV – AC bibliotēkā tiek organizēts pasaku rakstīšanas konkurss, kas veltīts 2020. – Žurkas gadam. Visus dalībniekus 27. janvārī gaida mazs Žurkulēna Piča pārsteigums.

Janvārī – tradicionālajā prezidenta Kārļa Ulmaņa Draudzīgā aicinājuma mēnesī visi skolēni un darbinieki aicināti dāvināt skolai interesantas, izglītojošas grāmatas un spēles. Akcijas noslēgums – 29. janvārī.

15. janvārī Valmieras pilsētas un starpnovadu sacensībās basketbolā A grupā piedalījās basketbola pulciņa dalībnieki Ralfs Liepiņš, Raivis Gončaruks, Herberts Misa, Markuss Ādleris, Atvars Naglis, Andis Rasmuss un Ingus Luste un ieguva 4. vietu.

16. janvārī VGV – AC skolas komanda piedalījās bērnu vieglatlētikas festivālā Vidzemes Olimpiskajā centrā un ieguva

ceļazīmi uz festivālu Rīgā 13. maijā. Komandas sastāvs: Dalmārs Justs Lubiņš, Markuss Kalniņš, Raivis Jānis Novosads, Harijs Felkers, Jānis Emīls Jermacāns, Maksis Martinsons, Monta Boka, Patrīcija Paula Beļajeva, Vineta Usačeva, Sendija Kārklīņa, Krista Kristiāna Zumberga.

VGV – AC 2019./2020. mācību gadā realizē programmas NORDPLUS ADULT projektu Use your Strengths! (“Izmanto savas stiprās puses!”) Projektā kopā ar Valmieras skolu piedalās Kristianstadas Tautas augstskola (Zviedrija), nevalstiskā organizācija Engineers Without Borders (EWB) (“Projekti bez robežām” – Somija) un Viļņas Psihosociālā darba un integrācijas centrs (Lietuva). Projekta dalībnieki analizē, vērtē un cits no cita mācās, kā palīdzēt bērniem un pieaugušajiem ar dzirdes traucējumiem integrēties darba tirgū, kādas prasmes apgūt, kā pilnveidoties. Pirmais projekta pasākums notika 2019. gada novembrī VGV – AC, bet no 20–24. janvārim Valmieras skolas pārstāvji kopā ar dalībniekiem no citām projektā pārstāvētajām valstīm piedalīsies mācību pasākumā Viļņā.

Lai uzzinātu, kā tiek organizētas mācību stundas un ārpusstundu aktivitātes, ko skolēni apgūst un kādu atbalstu saņem, kā arī lai individuāli tiktos ar skolotājiem, atbalsta speciālistiem un administrāciju, **aicinām vecākus no 3.–7. februārim piedalīties VECĀKU NEDĒĻAS pasākumos.**

5. februārī plkst. 16.00 VGV – AC notiks tikšanās ar topošajiem pirmklasniekiem un viņu vecākiem, kā arī ar tiem 2.–12. klases audzēkņiem, kuri turpmāk vēlēties mācīties šajā skolā. Tikšanās laikā varēs uzzināt, ko un kā apgūs skolā, kādi atbalsta pasākumi skolēniem ir pieejami; kā tiek organizētas mācību un ārpusstundu darbs; kādas interešu izglītības programmas (pulciņus) un fakultatīvās nodarbības ir iespējams apmeklēt; kā arī saņemt atbildes uz citiem jautājumiem. ●

—Teksts: Inese Immure Foto: Publicitātes

“DVĒSEĻU PUTENIS” PIEEJAMS ARĪ CILVĒKIEM AR DZIRDĒS TRAUCĒJUMIEM

Visvairāk skatītā latviešu kinofilma “Dvēseļu putenis” tagad ir pieejama arī cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem. Lai pēc iespējas plašākam skatītāju lokam nodrošinātu iespēju just līdzīgu vērienīgās kara drāmas “Dvēseļu putenis” varoņiem, Latvijas kinoteātros no 2020. gada janvāra filmas seansi tiek izrādīti ar subtitriem latviešu valodā.

Pirmie šādi filmas seansi jau janvārī bija skatāmi Rīgā, k/t “Kino Citadele” un “Apollo” un Talsos, k/t “Auseklis”. Filma “Dvēseļu putenis” lielākajos kinoteātros tiek demonstrēta kopš pagājušā gada 8. novembra ar subtitriem angļu valodā, bet ainās, kur runā krievu vai vācu valodā, – ar subtitriem latviešu valodā.

Kā informē filmas producente Inga Praņevska, filma ar speciāli pielāgotiem subtitriem nosūtīta visiem Latvijas pašvaldību kinoteātriem. Latvijas Nedzirdīgo savienības reģionālās biedrības tiek aicinātas savu pilsētu kinoteātros interesēties, kad filma tiks izrādīta ar subtitriem latviešu valodā.

Iespēju noskatīties filmu ar speciāli sagatavotiem subtitriem jau paspējuši izmantot vairāki LNS Rīgas biedrības biedri, tostarp Ieva Rusule kopā ar savu vīru. Uzreiz pēc seansa viņa dalījās savos iespaidos par filmu sociālajā tīklā Facebook.

Ieva Rusule rakstīja, ka pēc noskatītās filmas vēl ilgi trīsas skrējušas pa ķermeni.

“Filma ar speciāli sagatavotiem subtitriem, kas aprakstīja arī skaņas, bija jēgpilna un pilnībā saprotama, un tā manī un vīrā izraisīja spēcīgas emocijas. Pateicos izcilajiem latviešu aktieriem, režisoram, ka arī mums, cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem, dota iespēja iepazīt un izprast Latvijas vēsturi. Es tajos laikos nedzīvoju un, lai gan biju izlasījusi grāmatu “Dvēseļu putenis”, tāpat vēl ne pilnībā sapratu tā laika vēstures lappuses. Paldies par iespēju justies vienlīdzīgiem un beidzot piedzīvot šo skaisto vēsturisko filmu. Paldies tiem, kas atbalstīja un padomāja par mums – cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem. Es jutos laimīga.”

Vairāk informācijas par filmu, tās izrā-

dīšanas vietām un biļešu iegādi filmas producente aicina meklēt filmas mājaslapā www.dveseluputenis.lv, kur pieejamas precīzas norādes par biļešu iegādes iespējām.

Filma “Dvēseļu putenis” ir vēsturiska kara drāma, kas veidota pēc strēlnieka Aleksandra Grīna tāda paša nosaukuma romāna motīviem. Filmas galvenais varonis sešpadsmitgadīgais Artūrs dodas strēlniekos un kopā ar draugiem cīnās par brīvību – pat tad, kad neviens nezina, kurā pusē tā meklējama. Savīlņojošais stāsts ļauj skatītājam pieaugt kopā ar Artūru un jaundibināto Latvijas valsti, vērojot dzīvi ierakumos zēna acīm, pašai dziedzīgi stājoties pretī ienaidniekam, meklējot istu mīlestību un mācoties novērtēt brīvības cenu. ●

MŪŽĪBĀ AIZGĀJUSI LNS GODA BIEDRE ĻUBOVA MAKUŽA

2020. g. 2. janvārī mūžībā devusies Latvijas Nedzirdīgo savienības Goda biedre Ļubova Makuža no Rēzeknes reģionālās biedrības.

Ļubova Makuža dzimusi 1932. gada 20. martā. Viņa kā trešais bērns piecu bērnu ģimenē uzauga laukos, kur vecākiem piederēja sava saimniecība.

Ļubova Makuža uzsāka Laizānu Valsts kurlmēmo skolā. Kad tā mainīja atrašanās vietas, mācības notika Maltā, pēc tam Feimaņos.

Kad Latvijas Nedzirdīgo biedrība (tagad – savienība) Rēzeknē uzbūvēja mācību-ražošanas uzņēmumu, viņa tur sāka strādāt par šuvēju, pēc tam par noliktavas pārzini un vēlāk – par piegriezēju.

1979. gadā Ļubova Makuža tika ievēlēta par Rēzeknes reģionālās biedrības priekšsēdētāju un reizē ieguva kluba vadītājas amatu. Šajā amatā viņa nostrādāja līdz 1987. gadam. Ļ. Makuža bija arī aktīva pašdarbiece, LNB (vēlāk LNS) kongresu delegāte un sienas avīzes redaktore.

Latvijas Nedzirdīgo savienības Goda biedres nosaukums Ļubovai Makužai piešķirts 1989. gadā.

Ļ. Makuža bija LNS biedre no 1952. gada.

Ļubova Makuža apglabāta Lejas Ančupānu kapos.

MŪŽĪBĀ DEVIES LNS GODA BIEDRS FRANCIS MAURIŅŠ

2019. gada 27. decembrī 84 gadu vecumā mūžībā devies Latvijas Nedzirdīgo savienības Goda biedrs Francis Mauriņš (Rēzeknes reģionālā biedrība).

Francis Mauriņš dzimis 1935. gada 5. aprīlī Preiļu rajona Bindaru ciema "Belišķos".

Bērniņu F. Mauriņš aizvadījis laukos. Viņš mācījies gan Laizānu Valsts kurlmēmo skolā, gan Valmieras Valsts kurlmēmo skolā.

Pēc skolas beigšanas F. Mauriņš pārcēlies atpakaļ uz laukiem. Vēlāk strādājis par grāmatstājēju Latvijas Nedzirdīgo savienības Daugavpils mācību-ražošanas uzņēmumā, bijis arī remontstrādnieks un veicis dažādus citus darbus.

Jau jaunībā F. Mauriņš aktīvi iekļāvies Rēzeknes nedzirdīgo biedrības Preiļu grupas sabiedriskajā dzīvē. Vairāk nekā 50 gadus viņš sabiedriskā kārtā vadījis Preiļu grupu – rīkojis sapulces, informatīvus pasākumus, apciemojis slimos, vienuļos biedrus un no visas sirds atbalstījis savus nedzirdīgos līdzcilvēkus, ikdienas rūpējoties par viņiem.

Vēlākajos gados F. Mauriņš iespēju robežās iesaistījās Rēzeknes reģionālās biedrības rīkotajās aktivitātēs, piemēram, projekta "Klusuma pasaule" nodarbībās, pieredzes apmaiņas braucienos u.c.

Apglabāts Preiļu pilsētas kapos.

*Izsakām dziļu līdzjūtību tuviniekiem un draugiem.
Latvijas Nedzirdīgo savienības valde*

—Teksts: Līga Pauniņa

JANVĀRIS LNS VĒSTURES LAPPUSĒS

Janvāris LNS vēstures lappusēs

- Rīgas kurlmēmo biedrība pārdēvēta par Immanuel (1929. 23. 01.)
- Dibināts Rīgas Mācību ražošanas uzņēmums (1946)
- LNS laikraksts sāk iznākt ar jaunu nosaukumu "Kopsoli" (1960)
- Latvijas Televīzija sāk piedāvāt ikmēneša raidījumu "Programma nedzirdīgajiem" (1989)
- Iznāk Nedzirdīgo zīmju valodas vārdnīca bērniem 1000 eksemplāru metienā (1995)
- Valmieras RB sekmīgi sāk realizēt ES finansēto plašo projektu "Es nedzirdu. Lūdzu, pastāsti man saprotamā valodā!" (2003)
- Latvijas Televīzija slēdz raidījumu "Programma nedzirdīgajiem", reizi mēnesī invalīdiem veltītajā raidījumā "Kopā" atvēlot 15 minūšu programmu (2004)

- Rīgas RB sociālā rehabilitētāja Jautrīte Groma saņem Rīgas domes balvu "Labā zvaigzne Rīgā – 2009" (2010)
- Barikāžu muzejā LNS biedres Baibas Bicēnas grāmatas "Barikāžu laiks."

KONKURSA "LNS – 100" 2. KĀRTAS JAUTĀJUMI

1. Kāds ir Latvijas Nedzirdīgo savienības oficiālais nosaukums angļu valodā, kad un kas to apstiprināja?
2. Kurā gadā "Kopsoli" tika izdots ar Rīgas Domes finansiālu atbalstu?
3. Kurā gadā Sandra Gerenovska iestājās augstskolā?
4. Projektā "Klusās rokas" ietvaros tika veikts pētījums "Latvijas nedzirdīgās ciltautietes". Kādas bija nedzirdīgo ciltautiešu galvenās problēmas darba meklējumos?
5. Cik maksāja "Kopsoli" 2007. gada janvārī?
6. Kad projekta "Klusās rokas" darba grupa izlidoja uz Vāciju, uz starptautisko konferenci? Kas bija grupas sastāvā?
7. Kurā gadā LNS Nedzirdīgo dienas pasākumā piedalījās Čehijas Brno Janāčeka Mūzikas un teātra akadēmijas nedzirdīgo augstskolas teātra grupa?
8. Kas bija autors apjomīgākajam rakstam "Kopsoli" par nedzirdīgo teātra māmuļu Elvīru Elksni projekta "I+I" ietvaros?
9. Cik biedru bija Daugavpils RB uz tās 60 gadu jubileju?
10. Kurā datumā notika pēdējā LNS domes sēde 2007. gadā?

Atbildes līdz 10. februārim jāsūta uz e-pasta adresi kopsoli@lns.lv vai jāiesniedz Elvīras ielā 19 k-2, Rīgā LNS sekretārei. Ārpus Rīgas biedrības atbildes var iesniegt savā biedrībā.

Apvērsums” prezentācija (2010)

- LTV1 ziņas ar surdotulkojumu arī sestdienās un svētdienās (2011)
- LNS biedrs Juris Grundulis saņem Rīgas domes balvu “Labā zvaigzne” (2011)
- LNS Goda biedra nosaukums piešķirts Dacei Lācei, Vissijai Gorūzai un Veronikai Kazulei (2011)
- Par SIA “LNS Rehabilitācijas centrs” priekšsēdētāju apstiprināta Sandra Gerenovska, par valdes locekli – Lilita Janševska (2012)
- No 1. janvāra valsts apmaksāto surdotulku pakalpojumu apjoms palielināties vairāk nekā astoņas reizes (2013)
- Nodrošinājumam ar surdotulka pakalpojumiem, sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem un surdotehniskajiem palīgīdzekļiem 2013. gadā valsts piešķir vairāk nekā 1 miljonu latu (2013)
- LNS izveido divas jaunas nodaļas – Informācijas un Projektu nodaļu (2014)
- Iznāk pirmais laikraksta “Kopsolī” numurs elektroniskā versijā (2015)
- Visi LNS biedri, kuriem tās biedru reģistra datu bāzē uzrādīta e-pasta adrese, turpmāk bez maksas saņem laikraksta “Kopsolī” elektronisko versiju (2017)
- Jauns valsts apmaksāts pakalpojums – videoziņas zīmju valodā katru darbadienu (2017)
- LNS Jauniešu centram – Rīgas domes Atzinības raksts nominācijā “Uzlecošā zvaigzne” (2017)
- Nedzirdīgie un vājdzirdīgie jaunieši iekļaujas Rīgas Domes projektā “PROTI UN DARI!” (2018)

PIEMINAM

95 gadi apritēju

LNS Goda biedram Albertam Kokinam (13.01.1925–28.01.2019), Ventspils RB sabiedriskās dzīves organizētājam.

A. Kokins no Ventspils biedrības dibināšanas brīža 1952. gadā līdz 1966. gadam strādāja par tās sekretāru. No 1962. līdz 1966. gadam viņš vadīja Ventspils Nedzirdīgo biedrības “Ventspils koks” grupu.

1977.– 1985. gadā līdz aiziešanai pensijā strādāja par biedrības kluba vadītāju.

1972.–1978. gadā darbojās kā Ventspils biedrības priekšsēdētāja vietnieks.

A. Kokins ilgu gadu vadīja arī Ventspils reģionālās biedrības sporta aktivitātes.

90 gadi apritēju

LNS Goda biedrei Gaļinai Anspokai (14.01.1930–11.08.2008). Viņa bija ilggadēja Pļaviņu reģionālās biedrības Līvānu grupas vadītāja. ●

—Teksts: Iveta Kraze Foto: Raitis Ozols un Inese Immure

ZANE EMBREKTE – 2019. GADA LABĀKĀ NEDZIRDĪGĀ SPORTISTE

“Latvijas gada balvas nedzirdīgo sportā 2019” pasniegšanas ceremonijā 2020. gada 11. janvārī viesnīcā NB Hotel par 2019. gada labāko sportisti tika nosaukta Latvijas nedzirdīgā peldētāja **Zane Embrekte**

Apbalvošanas ceremonijā tika sveikti arī otrās un trešās vietas ieguvēji: **Anita Valdmāne** (boulings) un **Māris Grēniņš** (vieglatlētika).

Latvijas Nedzirdīgo savienības federācija bija arī izveidojusi labāko jauno sportistu topu: 1) Artis Vazdiķis – peldēšana; 2) Rūdolfs Stupāns – peldēšana; 3) Sintija Ozola – vieglatlētika.

Zane Embrekte Latvijas gada labākā sportista balvu saņēma jau otro reizi. Pirmoreiz viņa kā labākā sportiste tika apbalvota 2018. gadā, kā otra labākā sportiste viņa balvu saņēma 2015. un 2017. gadā, kā trešā labākā sportiste – 2013. un 2016. gadā.

2019. gadā Zane Embrekte, pārstāvēt Latviju, uzrādīja augstāko sasniegumu 5. Pasaules Nedzirdīgo peldēšanas čempionātā Sanpaulu Brazīlijā un izcīnīja pirmo vietu – zelta medaļu 200 m brīvajā stilā, trešo vietu 50 m un 100 m brīvajā stilā.

Zane ir ieguvusi vairākas medaļas arī dzirdīgo sacensībās. Viņa ir viena no spēcīgākajām peldētājām Latvijā arī starp dzirdīgajiem.

Uz Zanes Embrektes balvas saņemšanu tika ielūgti viņas vecāki, jo šajā dienā pati sportiste bija treniņnometnē Slovākijā. Vecāku atbalsts Zanei dod iespēju mērķtiecīgi nodarboties ar peldēšanu.

Anita Valdmāne, kas “Latvijas gada balvas nedzirdīgo sportā 2019” pasniegšanas ceremonijā tika apbalvota kā otra labākā sportiste par 2019. gada Latvijas boulinga meistarsacīkstēs izcīnīto pirmo vietu ar tiesībām pārstāvēt Latviju Eiropas Čempionu kausa boulinga izcīņā starp dzirdīgajiem 2020. gada oktobrī.

Trešā labākā Latvijas nedzirdīgā sportista tituls minētajā apbalvošanas ceremonijā tika piešķirts **Mārim Grēniņam**.

Pagājušajā gadā notikušajā 1. Pasaules Nedzirdīgo čempionātā telpu vieglatlētikā viņš izcīnīja sudraba medaļu un otro vietu 60 m barjerskrējienā.

Par populārāko nedzirdīgo sporta veidu 2019. gadā pirmo reizi ir kļuvusi **peldēšana**, kurā Zane Embrekte Latvijai izcīnīja zelta medaļu Pasaules Nedzirdīgo peldēšanas čempionātā.

Cīņā par nomināciju “2019. gada aktīvākais sporta klubs” uzvarēja **Rīgas Nedzirdīgo šaha un dambretes sporta klubs “Šada”**. Šim klubam tā ir pirmā gada balva.

Nominācijā “Labākais jaunais sportists 2019” galveno balvu ieguva peldētājs **Artis Vazdiķis**, kā otrais labākais jaunais sportists tika apbalvots Rūdolfs Stupāns (peldēšana), bet trešā labākā jaunā sportista balvu saņēma vieglatlēte Sintija Ozola.

“Aktīvākā sportista 2019” titulu ieguva Liepājas Nedzirdīgo sporta kluba “Liepava” biedre **Ilze Jaunzeme**, kas ir arī LNS Liepājas reģionālās biedrības priekšsēdētāja, kura aktīvi piedalījies dažādās LNSF sporta sacensībās, pat sievietēm tik neierastajās makšķerēšanas sacensībās.

Par nozīmīgu ieguldījumu nedzirdīgo sporta attīstībā LNSF prezidente

Iveta Kraze pasniedza pateicības rakstus visiem treneriem – **Karīnai Maslovai** (boulīngā), **Mārītei Lūsei** un **Indrai Eversonei** (vieglatlētikā), **Gaļinai Brokai** un **Andrejam Ostrovskim** (peldēšanā).

Pateicības rakstus saņēma arī **Janeta** un **Guntars Embrekts** par lielo ieguldījumu meitas Zanes Embrektes audzināšanā, izglītošanā un nenovērtējamo atbalstu sporta sasniegumu gūšanā; **Jevgēņijam Puhovam** (augšējā attēlā) – par nozīmīgu ieguldījumu nedzirdīgo bērnu peldēšanas prasmju attīstībā; **Zanei Embrektei**, **Mairai Bružei** un **Artim Ozolam** – par brīvprātīgā darbu LNSF aktivitātēs. ●

PASĀKUMI BIEDRĪBĀS FEBRUĀRĪ

ALŪKSNE

4.02. pl.12 Laikrakstu
apskats
7.,21.02. pl. 12
Informācijas diena
11.02. pl. 12 Nedzirdīgo
ziņas
18.02. pl. 12 Pārrunas
25.02. pl. 12 Galda spēles

SMILTENĒ

6.02. pl. 12 Pārrunas
13.02. pl. 12 Tematiskais
pasākums "Sirdis pukst
Smiltēnē"
20.02. pl. 12 Informācijas
diena
27.02. pl. 12 Nedzirdīgo
ziņas

RĪGĀ

5.,12.,19.02. pl. 16.30
Ziņu apskats
26.02. pl. 16,30 Tikšanās
ar kardiologu

TUKUMĀ

22.02. pl. 13 Valentīn-
diena

JELGAVĀ

1.02. pl. 12 Informatīvs
pasākums

PLAVIŅĀS

15.02. pl. 12 Tikšanās ar
LNS sociālajiem darbinie-
kiem

DAUGAVPILĪ

4.,11.,18.02. pl. 13 Laik-
rakstu apskats
6.02. pl. 13 IK "Neziniši"
13.02. pl. 12 Nūjošana
20.02. pl. 13 Kulinārijas

nodarbība
25.02. pl. 13 Lekcija
28.02. pl. 13 Informācija
par nedzirdīgo dzīvi

KULDĪGĀ

4.,11.,25.02. pl. 10 Deju un
kustību darbnīca
6.02. pl. 18 Peldbaseina
apmeklējums/Meteņi
12.,21.,26.02. pl. 12
Informatīvā diena
15.02. pl. 12 Valentīna
diena
17.02. pl. 12 Sieviešu
klubiņš
20.02. pl. 18 Peldbaseina
apmeklējums
24.02. pl. 12 Psihologiskā
atbalsta nodarbība

LIEPĀJĀ

4.,11.,18.,25.02. pl. 12
Laikrakstu un žurnālu
apskats
4.,11.,18.,25.02. pl. 13
Jaunumi no LNS mājasla-
pas un videoziņām
14.02. pl. 12 Kulinārijas
nodarbība

RĒZEKNĒ

4.,18.02. pl. 12 Mutvārdu
žurnāls "Gribam visu
zināt!"
6.02. pl. 13 Avīžu un žur-
nālu koplasīšana
11.02. pl. 12 Svarīgākās
aktualitātes Latvijā un
pasaulē
13.02. pl. 11
IK "Saimniecīte" -
„Recepte svētku dienai”

20.02. pl. 13 Aktuālā-
kie notikumi Latvijā un
pasaulē
25.02. pl. 12 Avīžu un
žurnālu koplasīšana
27.02. pl. 13 Kas jauns?

VALMIERĀ

4.,11.,18.,25.02. pl. 15. 30
Deju nodarbība
6.,13.,20.,27.02.
pl. 11 Virtuālās mākslas
nodarbība
6.02. pl. 14 Daces diena
13.02. pl. 14 Psihologiskā
atbalsta nodarbība
13.02. pl. 15 Informācija
par nedzirdīgo dzīvi
20.02. pl. 14 Laikrakstu
apskats
27.02. pl. 14 Ingas virtuve

VENTSPILĪ

3.02. pl. 18 IK "Dators"
6.,13.02. pl. 11 Laikrakstu
un žurnālu apskats
10.02. pl. 18
IK "Rokdarbi"
15.02. pl. 13
Valentīndiena
17.02. pl. 18 Lietuvas
Republikas neatkarības
diena
20.02. pl. 11 IK "Kulinā-
rija"
24.02. pl. 18 Igaunijas
Republikas neatkarības
diena
27.02. pl. 11 Pārrunas
"Jaunumi pasaulē"

LĪDZJŪTĪBAS

*Koks nezina,
kad vētrā tas lūzīs,
Ne cilvēka sirds,
kad pukstēt tā stās.*

Mūžībā aizgājis mūsu biedrs
JURIJS KROTKOVS

(20.04.1940 – 30.11.2019).
Izsakām visdziļāko līdzjūtību ģimenei,
tuviniekiem un draugiem.
Lai vieglas smiltis!

LNS Rīgas biedrība

+

*Dod, Dieviņ, vieglu dusu
Baltā smilšu kalniņā.*

Mūžībā aizgājusi mūsu biedre
AFANASIJA MEREŠČENKOVA
(16.10.1943 – 25.12.2019).
Izsakām līdzjūtību viņas piederīgajiem,
draugiem, biedriem.

LNS Ventspils biedrība

+

Mūžībā aizgājis Valmieras RB biedrs
MIHAILS ROMĀNS
(05.05.1952 – 30.12.2019)

+

*Mums atvadoties liekas,
Ka visa bij par maz.
Un gribētos vēl kopā
Sveikt daudzās vasaras.*

Mūžībā aizgājis mūsu biedrs
PĒTERIS GRĪNŠPONS
(07.12. 1959 – 23.12.2019).

Izsakām līdzjūtību Pētera tuviniekiem.

LNS Liepājas biedrības biedri

+

*Dieviņš deva, zeme ņēma,
Zeme visu nepaņēma,
Mīļi vārdi, labi darbi,
Tie palika šai saulē.*

Izsakām līdzjūtību Viktoram Mauriņam,
tēvu mūžībā pavadot.

LNS Daugavpils biedrības un
Līvānu grupas kolektīvs

PATEICĪBA

Sirsnīgs paldies LNS valdei par man vel-
tīto uzmanību un siltiem, mīļiem vārdiem
manas dzīves lielajā – 90 gadu jubilejā!
Tāpat mīļš paldies visiem par apsveiku-
miem sociālajos tīklos.

Ar patiesu cieņu –

LNS Goda biedre Veronika Cvetkova

MĪĻI SVEICAM!

Februāris ir vienīgais mēnesis gadā, kurā
ir tikai 28 dienas. Vienu reizi četros gados
tas pieaug par vienu dienu. Februārī dzi-
mušie var uzskatīt, ka viņi dzimuši uni-
kāļā mēnesī. Bet iespēja piedzimt tieši
29. februārī ir ļoti maza – tikai 1: 1461!

FEBRUĀRA JUBILĀRI

Smiltenes biedrībā

25.02 ĀRIJS SPRUDŽĀNS
28.02 ZIEDONIS TUMUĻKALNS

Rīgas biedrībā

26.02 MĀRA ZEMTAUTE
4.02 IMANTS PIZIČS
15.02 ANNA GONČAROVA
17.02 SARMĪTE VORSLOVA
5.02 ARVIS REIHMANIS

Liepājas biedrībā

20.02 MĀRIS REINERS

Rēzeknes biedrībā

20.02 ŽANIS MEŽALS

Kuldīgas biedrībā

13.02 EDGARS PŪCE

Lai visiem jubilāriem laba veselība
un dzīvesprieks!